

MBU - Rådmandsmøde (Rådmandsmøde)

28-01-2025 11:00 - 12:15

Rådhuset, rådmandens kontor

Information:**Deltagere:**

Helle Bach Lauridsen (afbud)
Ole Kiil Jacobsen
Jette Bjørn Hansen (afbud)
Morten Korsgaard Kristensen (afbud)
Rasmus Rosendahl Brink Graff
Nikolaj Harbjerg
Rasmus Ellermann-Aarslev
Stefan Møller Christiansen
Susanne Holst
Tanja Nyborg
Thomas Medom

Pkt. 2: Tid: 20 min. Deltagere: Mette Søberg og Louise Heltborg Budde

Pkt. 5: Tid: 15 min. Deltagere: Claus Picard og Jens Møller Hald

Indhold

Punkt 1: Godkendelse af referat fra den 21. januar 2025.....	1
Punkt 2: Børneliv i Aarhus – oplæg til politisk drøftelse af kvaliteten på 0-6 årsområdet 2025 (HBL).....	2
Punkt 3: Forberedelse til Børn og Unge-udvalget den 29. januar 2025.....	3
Punkt 4: Evt.....	3

Punkt 1: Godkendelse af referat fra den 21. januar 2025

MBU - Rådmandsmøde (Rådmandsmøde)

21-01-2025 12:00 - 14:15

Grøndalsvej 2, lokale 1128

Information:**Deltagere:**

Helle Bach Lauridsen
Ole Kiil Jacobsen
Jette Bjørn Hansen (afbud)
Morten Korsgaard Kristensen
Rasmus Rosendahl Brink Graff (afbud)
Nikolaj Harbjerg
Rasmus Ellermann-Aarslev
Stefan Møller Christiansen
Susanne Holst
Tanja Nyborg
Thomas Medom

Pkt. 4: Tid: 10 min. Deltagere: Nicolas Madsen

Pkt. 5: Tid: 15 min. Deltagere: Ninna Elisabeth Holm og Ann Olivia Keblovszki

Pkt. 6: Tid: 15 min. Deltagere: Stine Jepsen, Ninna Elisabeth Holm og Ole Kiil

Pkt. 7: Tid: 45 min. Deltagere: Anders Hovmark, Jesper Callesen og Birgit Møller

Indhold

Punkt 1: Godkendelse af referat fra den 14. januar 2025.....	1
Beslutning for Punkt 1: Godkendelse af referat fra den 14. januar 2025.....	1
Punkt 2: Forberedelse til byrådsmødet den 22. januar 2025.....	1
Beslutning for Punkt 2: Forberedelse til byrådsmødet den 22. januar 2025.....	1
Punkt 3: Evt.....	1
Beslutning for Punkt 3: Evt.....	1

Punkt 1: Godkendelse af referat fra den 14. januar 2025

Beslutning for Punkt 1: Godkendelse af referat fra den 14. januar 2025

Godkendt.

Punkt 2: Forberedelse til byrådsmødet den 22. januar 2025

Beslutning for Punkt 2: Forberedelse til byrådsmødet den 22. januar 2025

Intet.

Punkt 3: Evt.

Beslutning for Punkt 3: Evt.

Intet.

Punkt 2: Børneliv i Aarhus – oplæg til politisk drøftelse af kvaliteten på 0-6 årsområdet 2025 (HBL)

Tid: 20 min. Deltagere: Mette Søberg og Louise Heltborg Budde

23. januar 2025
Side 1 af 6

Beslutningsmemo

Emne **Børneliv i Aarhus –
oplæg til politisk drøftelse af kvaliteten
på 0-6 årsområdet**
Til Rådmandsmøde den 28. januar 2025

Børn og Unge
Pædagogik, Organisation og
Sundhed
Aarhus Kommune

1. Hvorfor fremsendes forslaget?

Forvaltningschef Helle Bach Lauridsen og Børn og Unge-cheferne Morten Korsgaard Kristensen og Susanne Holst har sat oplæg til drøftelse af kvaliteten på 0-6-årsområdet på dagsordenen på rådmandsmøde den 28. januar 2025 med henblik på en drøftelse og godkendelse før fremsendelse til byrådsbehandling.

PUF Dagtilbud
Grøndalsvej 2
8260 Viby J

Direkte telefon: 30 52 68 73

2. Indstilling – hvad skal der tages stilling til?

Det indstilles, at rådmanden:

- 1) Drøfter og godkender oplægget til politisk drøftelse af kvaliteten på 0-6 årsområdet (bilag 1)
- 2) Drøfter og godkender byrådsindstillingen vedr. oplægget om kvalitet på 0-6 årsområdet 2025 (bilag 2)
- 3) Godkender, at den samlede sagsfremstilling om kvaliteten på dagtilbudsområdet til byrådet indeholder følgende:
  - Bilag 1: Børneliv i Aarhus - oplæg til politisk drøftelse af kvaliteten på 0-6 årsområdet
  - Bilag 2: Indstilling om børneliv i Aarhus – politisk drøftelse af kvaliteten på 0-6 årsområdet 2025
  - Bilag 3: Evaluering af rammerne for det uvildige tilsyn
  - Bilag 4: Opsamling på inddragelse af interessenter på dagtilbudsområdet

Sagsnr.:
EMN-2024-033851

Sagsbehandler:
Louise Heltborg Budde
Charlotte Mariane Buchhave

3. Hvilke ændringer indebærer forslaget?

Baggrund

Dagtilbudsloven foreskriver, at udviklingen på dagtilbudsområdet skal drøftes politisk mindst hver andet år. Drøftelsen skal tage udgangspunkt i, hvordan kommunens rammer for dagtilbud og evt. prioriterede indsatser på området bidrager til, at dagtilbuddene kan opfylde de krav, som lovgivningen foreskriver.

På baggrund af drøftelsen skal byrådet beslutte, om der skal iværksættes tiltag, der kan understøtte dagtilbuddenes arbejde med at etablere pædagogiske læringsmiljøer, som fremmer alle børns trivsel, læring, udvikling og dannelse. Det er hensigten, at dette oplæg til politisk drøftelse giver byrådet et afsæt for at drøfte, hvor og i hvilket omfang, der er behov for tiltag, der kan understøtte dagtilbuddenes kvalitetsudvikling.

23. januar 2025
Side 2 af 6

Oplæg til politisk drøftelse af kvaliteten på dagtilbudsområdet

Oplæg til politisk drøftelse på 0-6 årsområdet 2025 er udarbejdet med afsæt i datagrundlag besluttet på rådmandsmøde den 3. december 2024. Data er fra Børn og Unges ledelsesinformationssystem suppleret af kvalitative beskrivelser af kvaliteten i praksis fra det uvildige tilsyn i dagtilbud.

På rådmandsmøde den 3. december blev det besluttet ikke at anvende scorerne fra observationsrapporterne med ITERS og ECERS i oplægget til den politiske drøftelse af kvaliteten, men alene at anvende den overordnede vurdering af kvaliteten, som er baseret dels på data fra observationer, øvrige data fra dagtilbuddene samt dialogen på tilsynsmødet. Børn og Ungeudvalget er i forbindelse med analysen af minimumsnormeringer blevet præsenteret for scorer fra observationer.

Oplægget til politisk drøftelse følger op på de overordnede temaer fra de politiske drøftelser i 2021 og 2023 på 0-6-årsområdet, nemlig sproglige læringsmiljøer og børn i sårbare og udsatte positioner, samt en status på normering og personalesammensætning i dagtilbuddene.

Oplægget indeholder derudover en opsamling på vurderingen af kvaliteten i forbindelse med det uvildige tilsyn, som er blevet gennemført i alle dagtilbud i perioden marts 2023 – november 2024.

Oplæggets hovedkonklusioner er følgende

Kvalitetsvurderinger

- Hovedparten af dagtilbuddene skal foretage justeringer i den pædagogiske praksis for at gøre en positiv forskel for hele børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Sproglige læringsmiljøer

- En større andel børn bliver sprogvurderet rettidigt.
- Andelen af børn med dansk som andetsprog, som er blevet sprogvurderet rettidigt inden for obligatoriske aldersinterval fra 2 år og 10 måneder til og med 3 år og 4 måneder er dog samtidig steget markant fra 2023 til 2024. Det betyder, at antallet børn med dansk som andetsprog med behov for en fokuseret eller særlig sprogindsats, som er blevet opsporet i forbindelse med sprogvurderingen, er steget fra 212 børn i 2023 til 246 børn i 2024.

23. januar 2025
Side 3 af 6

- 10 % af børn med dansk som modersmål og 58 % af børn med dansk som andetsprog har behov for særlig eller fokuseret sprogstimulering
- Andelen af børn med dansk som andetsprog, som i forbindelse med den obligatoriske sprogvurdering ved 3 år er vurderet til at have behov for en fokuseret eller særlig sprogindsats, er faldet fra 65% i 2023 til 59% i 2024 svarende til et fald på 6 procentpoint.¹
- Data fra det uvildige tilsyn peger på, at de sproglige læringsmiljøer i høj grad tilgodeser børn med gode sproglige forudsætninger.

Minimumsnormeringer

- Aarhus Kommune overholder minimumsnormeringer på kommuneniveau i 2023. Fra 2027 vil det ikke være muligt at leve op til minimumsnormeringerne med nuværende budget.

Medarbejdersammensætning

- Andelen af medarbejdere med uddannelse er faldende i dagtilbuddene. Personalomsætningen er stabil, cirka 56 % for medhjælpere og 20 % for uddannet personale årligt. Der er gode erfaringer med både opkvalificering og rekrutteringsindsatser, men dagtilbuddene står over for mangel på uddannet personale.
- Den samlede andel af børn, som bliver segregeret til specialpædagogiske tilbud, er stigende sammen med antallet af henvendelser til PPR. Der ses et lille fald i andelen af børn, som bliver henvist direkte fra dagtilbud til specialklasse.

Oplægget til politisk drøftelse belyser udviklinger og tendenser, som i forvejen er kendte, og som er detaljeret beskrevet i tidligere analyser og fremstillet til Børn og Unge-udvalg og byråd, herunder Analysen af Bredere Børnefællesskaber, DSA-analysen, analysen af minimumsnormeringer og manglen på uddannet personale.

I forlængelse af den politiske drøftelse af disse analyser, er der iværksat en række tiltag, som skal styrke arbejdet med de udfordringer, man står over for på dagtilbudsområdet, herunder sprogdatasamtaler, sprogvurderingen af 4-årige med et sprogstøttebehov, indsatser i regi af Bredere Børnefællesskaber som kompetenceudviklingen *Dagtilbud for alle*, omlægning af PPRs indsatser, herunder *PPR tættere på praksis*, samt udmøntning af opkvalificeringspuljen og "Fremtid på Fuldtid".

---

¹ Der tages forbehold for, at faldet i andelen af børn med dansk som andetsprog med behov for særlig eller fokuseret sprogstimulering, kan skyldes en stigning i antallet af rettidige sprogvurderinger. Data er fra den 23. januar 2025.

Data i oplægget viser endnu ikke en tydelig effekt af de pædagogiske indsatser i relation til børnenes trivsel og udvikling og kvaliteten af de pædagogiske læringsmiljøer.

23. januar 2025
Side 4 af 6

Omdrejningspunktet for dagtilbuddenes arbejde i kompetenceudviklingen i *Dagtilbud for alle* er at omsætte anbefalinger fra det uvildige tilsyn og indsigter fra samarbejdet med PPR sammen med viden, der kan styrke kvaliteten i almenmiljøerne. Det betyder, at alle dagtilbud arbejder systematisk med at forbedre kvaliteten af de pædagogiske læringsmiljøer gennem praksisnær kompetenceudvikling. De foreløbige erfaringer med *Dagtilbud for alle* viser, at både ledere og medarbejdere oplever, at kompetencerne til at skabe læringsmiljøer, der giver deltagelsesmuligheder for alle børn, styrkes gennem den praksisnære kompetenceudvikling.

En række af de allerede iværksatte initiativer taler desuden ind i flere af de ønsker og opmærksomhedspunkter, der er kommet frem på inddragelsesmøderne med dagtilbudslederne, foreningerne og de faglige organisationer.

Byrådsindstilling

Mens oplægget til politisk drøftelse er bagudrettet, vil byrådsindstillingen i højere grad være fremadskuende. Det er således hensigten, at oplægget til politisk drøftelse giver byrådet et afsæt for at drøfte, hvor og i hvilket omfang, der er behov for tiltag, som kan understøtte dagtilbuddenes kvalitetsudvikling.

Input fra de forskellige inddragelsesmøder er en nuancering af oplægget og mulige greb i forhold til politiske vinklinger ind i byrådsindstillingen.

Med Brede Børnefællesskaber, vedtagelse af principper for arbejdet med sproglige læringsmiljøer for børn med dansk som andetsprog samt prioritering af at styrke de sproglige læringsmiljøer for børn med dansk som andetsprog i Budget 24, har Byrådet prioriteret indsatser, der skal understøtte dagtilbuddenes arbejde med kvaliteten og deltagelsesmuligheder for alle børn. Hertil kommer det uvildige tilsyn, som giver dagtilbuddene helt konkrete anvisninger til, hvordan der i praksis kan arbejdes med at styrke deltagelsesmuligheder for alle børn. Alle tiltag og indsatser kræver både omfattende pædagogisk og ledelsesmæssig understøttelse fremover. Faglige organisationer og lederorganisationen peger i inddragelsen også på, at der i højere grad er behov for koordinering og prioritering af indsatser frem for iværksættelse af nye indsatser.

På den baggrund foreslås det, at byrådsindstillingen ikke lægger op til at udvide med nye tiltag, men i stedet at fastholde fokus på de tiltag, som allerede er iværksat, og som Børn og Unge forventer har en positiv

betydning for kvaliteten af de pædagogiske læringsmiljøer og dermed børnenes trivsel, udvikling, læring og dannelse.

23. januar 2025
Side 5 af 6

På rådmandsmøde den 3. december nævnte rådmanden normeringer og medarbejdersammensætning som et fokus for i byrådsindstillingen. Der er planlagt en temadrøftelse i udvalget om normeringer i foråret 2025, og det er en del af indstillingspunkterne til byrådsdrøftelsen.

Inddragelse af centrale interesser

Med henblik på at kvalificere oplægget til den politiske drøftelse af kvaliteten på dagtilbudsområdet er lederforeningen DTLAa, de faglige organisationer BUPL og FOA samt Århus Forældreorganisation blevet inviteret til at give input. Input fra de forskellige inddragelsesmøder er beskrevet i bilag 4.

Interessenterne peger på udfordringer i rammerne for den faglige ledelse i dagtilbuddene, herunder mange indsatser, få ressourcer samt mangel på uddannet personale og de ønsker, at Børn og Unge koordinerer og prioriterer i indsatser og tiltag, som skal styrke arbejdet med kvaliteten i dagtilbud. Interessenterne har ikke behov for iværksættelse af yderligere tiltag.

I både APV-undersøgelsen og proces om frisættelse peger lederne i dagtilbud på, at der er en række administrative tiltag, f.eks. Norma, nyt lønsystem, arbejdstidsaftale, som tager tid fra den faglige ledelse af de pædagogiske læringsmiljøer. Sammenholdt med, at der er iværksat tiltag, der skal styrke arbejdet med kvaliteten af de pædagogiske læringsmiljøer, anbefaler Børn og Unge, at fastholde nuværende tiltag.

4. Økonomiske konsekvenser af forslaget

Indstillingen medfører ikke et øget ressourcetræk.

5. Videre proces og kommunikation

Forud for præsentation i Byrådet sættes materialet op af kommunikation.

5. februar 2025	Fremsendelse af byrådsindstilling og oplæg til politiske drøftelse
12. marts 2025	1. behandling i byrådet
19. marts 2025	Udvalgsmøde
26. marts 2025	2. behandling i byrådet

Bilag:

- Bilag 1: Børneliv i Aarhus - oplæg til politisk drøftelse af kvaliteten på dagtilbudsområdet
- Bilag 2: Indstilling om børneliv i Aarhus – politisk drøftelse af kvaliteten på 0-6 årsområdet 2025
- Bilag 3: Evaluering af rammerne for det uvildige tilsyn
- Bilag 4: Opsamling på inddragelse af interessenter på dagtilbudsområdet

23. januar 2025
Side 6 af 6

A silhouette illustration of a city skyline on the left, including a church spire and a stadium. To the right, a series of silhouettes depicts children in various activities: two boys playing with a ball, a girl with a dog, a girl with a book, and a boy skateboarding.

Børneliv i Aarhus

Oplæg til politisk drøftelse af kvaliteten på 0-6-årsområdet

Januar 2025

Indhold

1. Indledning
2. Opbygning af oplægget til drøftelse af kvaliteten 0-6årsområdet
3. Hovedkonklusioner
4. Kvalitetsvurderinger fra det uvildige tilsyn i dagtilbud
5. Rettidige sprogvurderinger og sproglig udvikling
6. Børn i udsatte positioner og med behov for en særligt tilrettelagt praksis
7. Normering og medarbejdersammensætning

1. Indledning

- Omtrent 18.000 børn i alderen 0-6 år tilbringer deres hverdag, og dermed de fleste af deres vågne timer, i de aarhusianske dagtilbud.
- Årtiers forskning viser, at kvaliteten af de pædagogiske læringsmiljøer i dagtilbuddene har afgørende betydning for børnenes trivsel, udvikling, læring og dannelse, og for hvordan de klarer sig senere i livet. Kvaliteten er særligt afgørende for børn i sårbare og udsatte positioner og med behov for en særligt tilrettelagt praksis
- Dagtilbudslovens formålsparagraf udgør fundamentet og retningen for det pædagogiske arbejde i alle landets dagtilbud. I formålsparagraffen står der, at "*Dagtilbud skal fremme børns trivsel, læring, udvikling og dannelse gennem trygge og pædagogiske læringsmiljøer, hvor legen er grundlæggende, og hvor der tages udgangspunkt i et børneperspektiv*". Børneperspektivet er ligeledes centralt det fælles børne – og ungesyn i Børne- og ungepolitikken, som sætter retning for dagtilbuddenes arbejde med kvaliteten i de pædagogiske læringsmiljøer med betydning for børnene.
- Kvalitet i dagtilbud er, når alle børn oplever et omsorgsfuldt, trygt og udviklende miljø i hverdagen, hvor de trives og deltager aktivt i stimulerende læringsmiljøer og fællesskaber med andre børn.
- Dagtilbudsloven foreskriver, at byrådet skal drøfte udviklingen og kvaliteten på dagtilbudsområdet mindst hver andet år. Fokus for byrådets drøftelse skal være, hvordan kommunens rammer for dagtilbud og evt. prioriterede indsatser på området, bidrager til, at dagtilbuddene kan opfylde de krav, som lovgivningen på 0-6 årsområdet foreskriver i forhold til kvaliteten af kommunens dagtilbud. På baggrund af drøftelsen skal byrådet beslutte, om der skal iværksættes tiltag, der kan understøtte dagtilbuddenes arbejde med at etablere pædagogiske læringsmiljøer, som fremmer børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.
- Oplægget har til hensigt at give byrådet et afsæt for at drøfte, hvor og i hvilket omfang, der er behov for tiltag, som kan understøtte dagtilbuddenes kvalitetsudvikling. Chefteam og rådmand har besluttet, at drøftelsen skal tage afsæt i et kort dataoverblik. Præsentationerne af data vil derfor blive analyseret og perspektiveret i relation til den konkrete pædagogiske praksis og børnenes muligheder for at trives og udvikle sig i børnefællesskaber med andre børn.
- Brede Børnefællesskaber, besluttet af Byrådet i 2022, er det fælles omdrejningspunkt for arbejdet med at styrke børnenes deltagelsesmuligheder i børnefællesskaberne i dagtilbuddene gennem forskellige igangsatte indsatser.

2. Læsevejledning

- til oplæg drøftelse af Børneliv i Aarhus på 0-6 årsområdet

Indholdet i oplægget til den politiske drøftelse af kvaliteten på 0-6årsområdet tager dels afsæt i de elementer, som Børn og Unge lovmæssigt skal føre tilsyn med i dagtilbuddene og dels tilgængelige data, som giver viden om børnenes trivsel og udvikling i dagtilbuddene.

Oplægget er bygget op om følgende temaer:

- ***Kvalitetsvurderinger i det uvildige tilsyn***
- ***Sproglige læringsmiljøer***
- ***Børn i udsatte positioner og med behov for en særlig tilrettelagt indsats***
- ***Normeringer og medarbejdersammensætning***

Konkret præsenteres hovedkonklusionerne i det samlede oplæg først forud præsentation af hvert tema indeholdende:

- Data om temaet
- Analyse af og refleksion over data
- Perspektivering til det levede børneliv

3. Hovedkonklusioner i oplægget

Det fælles fokus på hele dagtilbudsområdet er arbejdet med at skabe **Bredere børnefællesskaber og dermed øge deltagelsesmuligheder for alle børn**

Kvalitetsvurderinger fra det uvildige tilsyn:

- Hovedparten (77%) af dagtilbuddene skal foretage justeringer i den pædagogiske praksis for at gøre en positiv forskel for hele børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse.

➤ **Sproglige læringsmiljøer:**

- Tre ud af fire børn sprogvurderes rettidigt. Det er 12 procentpoint flere end i 2023. Det betyder også, at antallet af børn, der er blevet vurderet til at have særlig eller fokuseret sprogstimulering er steget fra 212 børn i 2023 til 246 børn i 2024.
- Sprogvurderingerne viser, at 10 % af børn med dansk som modersmål og 58 % af børn med dansk som andet sprog har behov for særlig eller fokuseret sprogstimulering, samt at andelen af børn med dansk som andet sprog med behov for en særlig eller fokuseret sprogstimulering er faldet fra 65 % i 2023 til 59 % i 2024. Det svarer til et fald på 6 % point.
- Observationer fra praksis viser, at de sproglige læringsmiljøer i høj grad tilgodeser børn med gode sproglige forudsætninger.

➤ **Børn i sårbare og udsatte positioner:**

- Andelen af børn i specialdagtilbud er steget fra 0,51% i 2020 til 0,78% i 2024. Svarende til en stigning på 86 børn i specialdagtilbud i 2020 til 128 i 2024. Dette afspejles også i stigningen i segregeringen til specialskoler. Andelen af børn, der segregeres til specialklasser er faldet fra 2,2 % i 2020 til 1,7 % i 2024.

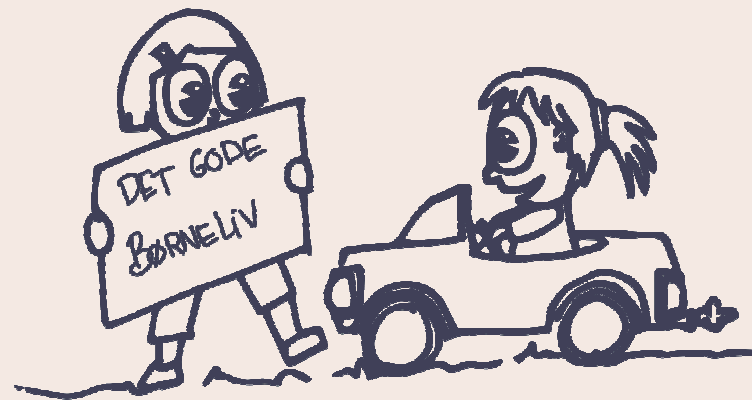
➤ **Minimumsnormeringer og medarbejdersammensætning:**

- Aarhus Kommune overholder minimumsnormeringer på kommuneniveau i 2023. Fra 2027 vil det ikke være muligt at leve op til minimumsnormeringerne med nuværende budget. Andelen af medarbejdere med uddannelse er faldende i dagtilbuddene, Medarbejderomsætningen er stabil, cirka 56 % for pædagogmedhjælper og 20 % for uddannede medarbejdere. Der er gode erfaringer med både opkvalificering og rekrutteringsindsatser, men dagtilbuddene står over for mangel af uddannede medarbejdere.

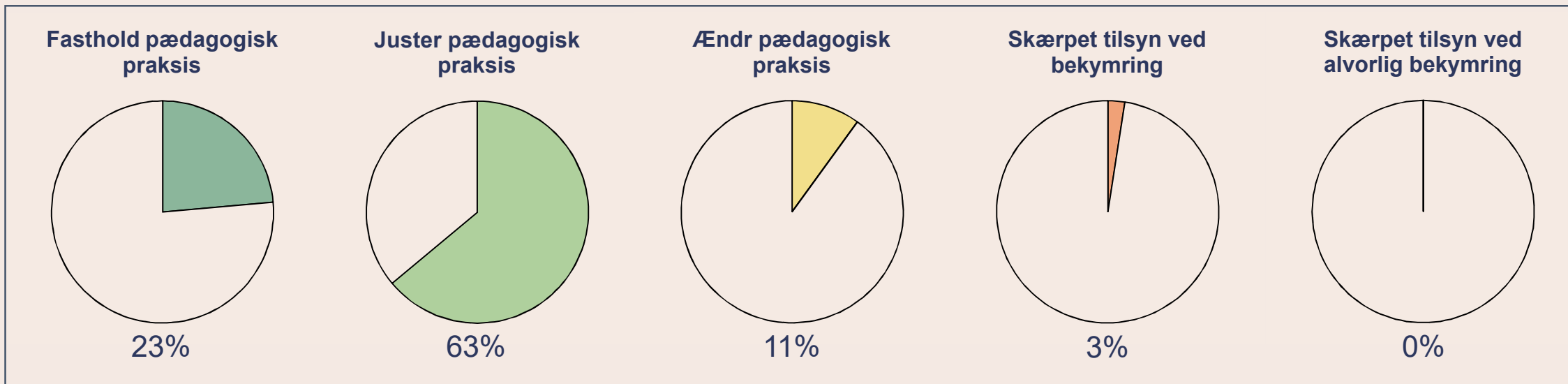
Oplægget til politisk drøftelse belyser udviklinger og tendenser, som i forvejen er kendte, og som er detaljeret beskrevet i tidligere analyser og fremstillet til byråd og Børn og Unge-udvalg, herunder Bredere Børnefællesskaber, DSA-analysen, analysen af minimumsnormeringer og rekruttering.

4. Kvalitetsvurderinger fra det uvildige tilsyn i dagtilbud

Kvalitetsvurderinger fra det uvildige tilsyn i dagtilbud

Forklaring:

Figuren viser de overordnede kvalitetsvurderinger fra det uvildige tilsyn i dagtilbud i 2023 og 2024. I alt 298 dagtilbudsafdelinger er blevet kvalitetsvurderet i perioden.

Der anvendes tre kategorier til vurderingen af kvaliteten i alle afdelinger:

Fasthold pædagogisk praksis: Her afspejler vurderingen høj kvalitet i pædagogisk praksis, der imødekommer og stimulerer alle børns behov

Juster pædagogisk praksis: Her afspejler vurderingen god pædagogisk praksis, som med justeringer kan imødekomme og stimulere alle børns behov

Ændr pædagogisk praksis: Her afspejler vurderingen svingende kvalitet i pædagogisk praksis, som kræver ændringer for at imødekomme og stimulere alle børns behov.

Det fremgår af figuren, at 23 pct. af dagtilbudsafdelingerne er vurderet til den højeste kvalitetsvurdering om at fastholde sin pædagogiske praksis, mens 63 pct. er vurderet til at skulle justere sin pædagogiske praksis. 11 pct. af afdelingerne er vurderet til at skulle ændre sin pædagogiske praksis. 3 pct. af afdelingerne (svarende til 8 afdelinger) er vurderet til skærpet tilsyn ved bekymring, mens ingen afdelinger er vurderet til skærpet tilsyn ved *alvorlig* bekymring.

I forbindelse med skærpet tilsyn, udarbejder den enkelt afdeling en redegørelse/handleplan med hjælp fra tilsynsførende og pædagogiske konsulenter. Der følges herefter op med yderligere observationer, støtte til dagtilbuddet og i ledelsessparringen.

Perspektivering fra kvalitetsvurderinger til det levede børneliv

- Kvalitetsvurderingen ved det uvildige tilsyn afspejler en vurdering af, om praksis passer til hele børnegruppens behov og gør en positiv forskel for alle børn på kort og lang sigt.
- Vurderingerne af kvaliteten viser:
  - Variation i kvaliteten på tværs af byen,
  - At hovedparten af dagtilbuddene skal justere i den pædagogiske praksis for at leve op til målsætningerne i den pædagogiske læreplan med henblik på at gøre en positiv forskel for alle børn i gruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse.
- De anbefalede justeringer peger ofte på, at praksis i højere grad skal styrke:
  - Alle børns legemligheder, både inde og ude, gennem indretning, tilgængeligt legetøj og materialer samt medarbejdernes deltagelse i samt understøttelse af legen
  - Medarbejdernes arbejde med at forstå og respondere på alle børns perspektiv i den pædagogiske praksis med hensyn til interaktioner og sprog.
  - At medarbejdernes organisering tilgodeser hele børnegruppens behov
  - Kompetencerne hos alle medarbejdere. Her med en opmærksomhed på medarbejdere med kort uddannelse eller erfaring
- Dagtilbuddene arbejder videre med anbefalinger fra tilsynet på læringssamtaler, i den løbende sparring med dagtilbudsleder og Børn- og Unge chef samt ved lokale tiltag.

Eksempler på kvalitetsvurderinger

Hvis kvalitetsvurderingen er *fasthold pædagogisk praksis*, afspejler det, at:

- Alle børn har stimulerende legemuligheder i børnefællesskaber på både stuen og legepladsen.
- At medarbejdernes organisering tilgodeser og justeres med afsæt i hele børnegruppens behov
- Alle børn er i positive interaktioner med medarbejderne og de andre børn.

Hvis det vurderes, at praksis skal justeres, afspejler det, at der ofte er set eksempler på god kvalitet, som til en vis grad tilgodeser alle børn i gruppens behov. Her anbefales det ofte, at der laves justeringer mhp. at:

- Alle børn får mere stimulerende muligheder for leg og aktiviteter på stuen og legepladsen.
- Medarbejdernes organisering løbende tilpasses med afsæt i hele børnegruppens behov.
- Alle medarbejdere får en øget opmærksomhed på at støtte og stimulere alle børn i særligt leg, overgange og fællesskaber med andre børn.

Hvis vurderingen peger på, at praksis skal ændres, afspejler det ofte store forskelle i kvaliteten i praksis med børnene. De ændringer, der anbefales at arbejde med kan handle om, at:

- Enkelte børn eller børnegruppen mangler stimulerende muligheder og leg, aktiviteter, legetøj og materialer, når de leger på stuen og legepladsen.
- Børnene eller enkelte børn ikke støttes og stimuleres tilstrækkeligt af medarbejderne pga. uhensigtsmæssig organisering og manglende stimulerende interaktioner.
- Når der iværksættes et skærpet tilsyn med en bekymring for kvaliteten, afspejler det f.eks. ved, at:
  - Enkelte børn eller børnegruppens behov overses eller imødekommes uhensigtsmæssigt i enkelte eller flere henseender.
  - Der er en grundlæggende uhensigtsmæssig organisering og i nogle tilfælde negative interaktioner mellem medarbejdere og børn.

Eksempel på arbejdet med børnenes leg i børnefællesskaber i en børnehavestue

Det følgende eksempel viser praksis, hvor medarbejderne i fællesskab planlægger, organiserer sig og samarbejder mhp. på at tilgodese hele børnegruppens behov for at blive stimuleret og være medbestemmende i leg og børnefællesskaber

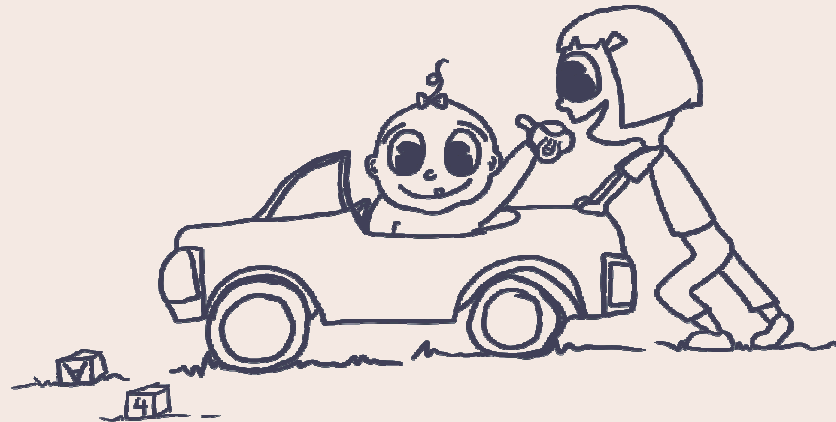
”Solstuen i børnehaven har to grupperum, som personalet har indrettet i fem legeområder, der stimulerer børnene til forskellige lege og aktiviteter.

Et af de ældste børn, som ofte foretrækker at lege alene, er optaget af og ved en del om Harry Potter. Barnet laver tryllestave med papir, farver og tape ved krea-bordet en formiddag, mens resten af børnegruppen leger fordelt rundt på stuen. Barnet trækker sig ofte fra leg i fællesskab med andre børn. En gruppe børn ser barnet lave tryllestave, bliver inspirerede og leger, at de kan trylle. Barnet deltager ikke i legen. Medarbejderne ser muligheden for at støtte børnene i en fælles leg, og foreslår børnene, at de kan spise frokost sammen og snakke om trylleri og Harry Potter. Den voksne, der sidder sammen med børnene hjælper dem med få samtalen i gang, hvor især barnet, der ved en del om Harry Potter, kan byde ind, og under måltidet opfordres børnene til at lave tryllestave sammen efter frokost. Personalet aftaler og støtter koordineret børnene i leg og samtaler om Harry Potter og trylleri. Legen fortsætter i flere dage, og personalet støtter vedvarende børnene i at udvikle legen ved at lege med, så alle kan deltage i fællesskabet. Personalet hjælper børnene med finde billeder fra Harry Potters verden, laver et legeområde med Harry Potter udstilling på stuen og er sammen opmærksomme på, hvordan de kan støtte børnegruppen, når de leger videre på legepladsen”.

Hvis eksemplet viser sig i forbindelse med det uvildige tilsyn, anbefales det, at ledelse og medarbejdere fastholder praksis med at planlægge, justere og støtte alle børns deltagelse i legefællesskaber med andre børn med en nysgerrighed på, hvordan de kan fastholde og udbrede den gode kvalitet set i eksemplet.

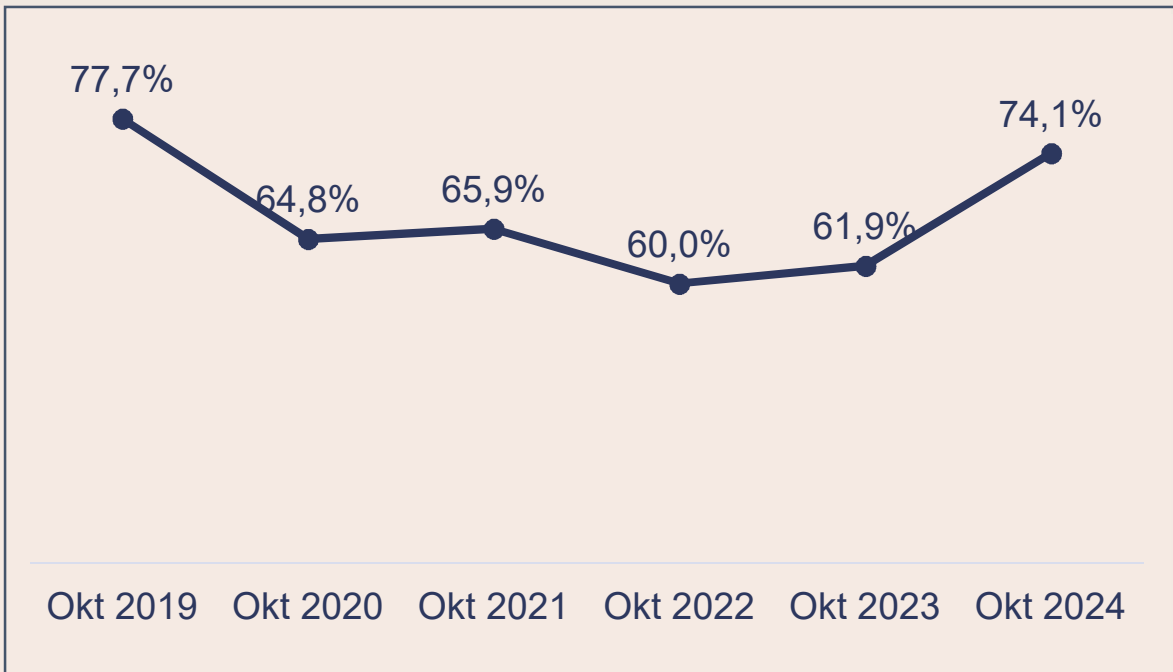

5. Rettidige sprogvurderinger og sproglig udvikling

Rettidigt gennemførte sprogvurderinger ved 3 år

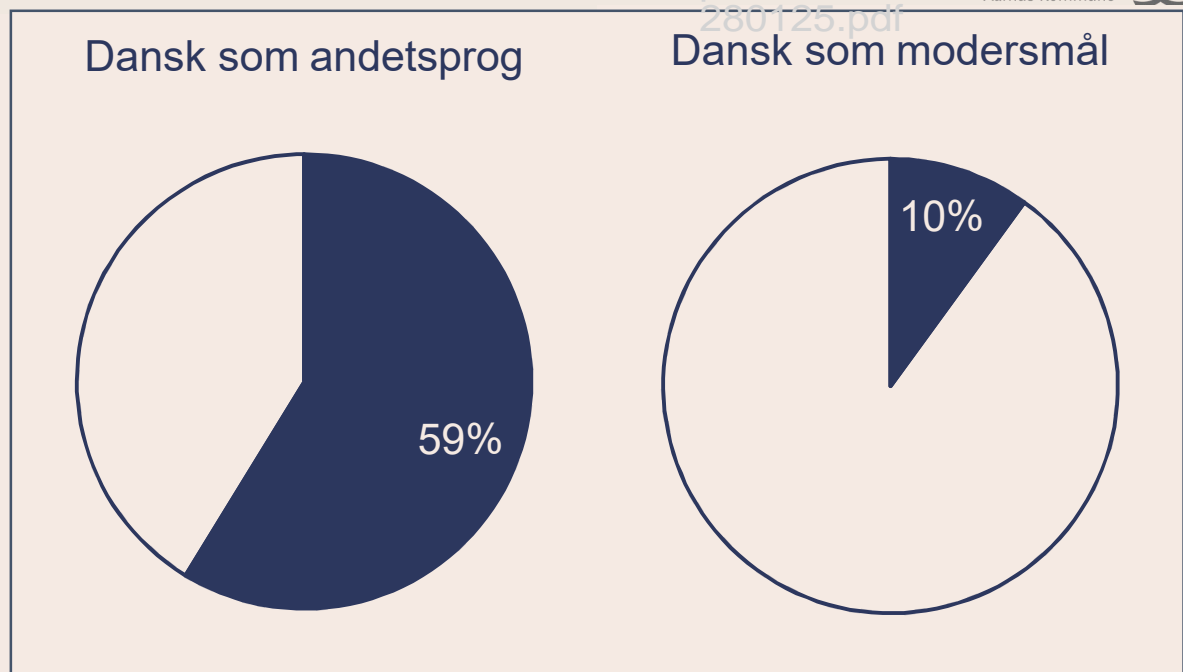
Forklaring

Figuren viser andelen af børn, som i løbet af de foregående 12 måneder har fået foretaget den obligatoriske 3-årssprogsvurdering rettidigt. Det vil sige inden for det obligatoriske aldersinterval fra 2 år og 10 måneder til og med 3 år og 4 måneder.

Lovgivningen foreskriver, at børn med formodning om et sprogstøttebehov skal sprogsvurdes i alderen 2 år og 10 måneder til 3 år og 4 måneder. I Aarhus Kommune sprogsvurdes alle børn i aldersgruppen.

Andelen af børn med dansk som andetsprog, som er blevet sprogsvurderet rettidigt er steget markant fra 2023 til 2024. I den forbindelse er antallet børn med dansk som andetsprog med behov for en fokuseret eller særlig sprogindsats, som er blevet opsporet i forbindelse med sprogsvurderingen, er steget fra 212 børn i 2023 til 246 børn i 2024.

Børn med sprogstøttebehov ved 3 år

Forklaring

De to cirkler viser andelen af børn med hhv. dansk som andetsprog og dansk som modersmål, hvor den obligatoriske sprogsvurdering ved tre år viser behov for særlig eller fokuseret sprogstimulering.

Sammenligning med data fra 2023 viser, at andelen af børn med dansk som andetsprog, som i forbindelse med den obligatoriske sprogsvurdering ved 3 år er vurderet til at have behov for en fokuseret eller særlig sprogindsats, er faldet fra 65% i 2023 til 59% i 2024. Det svarer til et fald på 6 procentpoint.

Der følges systematisk op på arbejdet med sprogsvurderinger på årlige sprogdatasamtaler i alle dagtilbud og i samarbejdet mellem Børn- og Unge chef og dagtilbudsleder.

Opgørelsen er lavet på baggrund af registrerede sprogsvurderinger pr. 23. januar 2025.

- Rettidige sprogvurderinger og sproglig udvikling

- Den sproglige udvikling er afgørende for børnenes mulighed for at være en del af fællesskaberne i dagtilbuddet og er derfor en af nøglerne til børnenes trivsel, udvikling, læring og dannelse. På baggrund bl.a. DSA-analysen har Børn og Unge iværksat indsatser, som skal styrke dagtilbuddenes systematiske arbejde med de sproglige læringsmiljøer, herunder det enkelte barn og børnegruppen, blandt andet ved sprogdatasamtaler, sprogvurderinger af børn med DSA ved 4 år samt kompetenceudvikling af medarbejdere i organisering og opfølgning på børnenes sproglige udvikling.
- Det seneste år har der været en fremgang i andelen af rettidige sprogvurderinger på 12 procentpoint. Det betyder, at der er opsporet 34 børn med DSA mere med særlig eller fokuseret sprogstimuleringsbehov end i 2023. Der er fortsat 25,9 %, som ikke sprogvurderes rettidigt.
- Andelen af børn med særlig eller fokuseret sprogstimuleringsbehov er væsentligt større blandt børn med dansk som andetsprog, hvor andelen er 59 pct., sammenlignet med blandt børn med dansk som modersmål, hvor andelen er 10 pct.
- Der er variation på tværs af byen, hvad angår dagtilbuddenes andel af børn med dansk som andetsprog. Det betyder derfor også, at der på tværs af byen er variation i koncentrationen af børn med behov for særlig eller fokuseret sprogstimulering.
- Andelen af børn med dansk som andetsprog, som i forbindelse med den obligatoriske sprogvurdering ved 3 år er vurderet til at have behov for en fokuseret eller særlig sprogindsats, er faldet fra 65% i 2023 til 59% i 2024, svarende til et fald på 6 procentpoint.
- Det uvildige tilsyn peger på variation i kvaliteten af de sproglige læringsmiljøer på tværs af dagtilbud og børnegrupper:
  - Hovedparten af dagtilbuddene anbefales at justere praksis med henblik på, at de sproglige læringsmiljøer imødekommer alle børns behov for sprogstimulering
  - Den højeste kvalitet i arbejdet med børns sprog ses i medarbejdernes samspil med børnene ved, at de har samtaler med børnene, som interesserer børnene og opmuntrer dem til selv at bruge sproget i fællesskaber med andre børn.
  - Det ses ofte, at børn, der selv er meget opsøgende og talende, også er dem, der har flest samtaler med medarbejderne, hvorfor der typisk er fokus på, at medarbejderne arbejder mod en praksis, hvor alle børn mere systematisk får mulighed for at være i samtaler med medarbejderne i løbet af dagen.

Eksempel på arbejdet med børnenes sproglige udvikling i en vuggestue

Følgende eksempel afspejler, hvordan der arbejdes med at understøtte børnenes sproglige udvikling, mens de leger i en vuggestuegruppe.

”Vuggestuegruppen Larverne har 12 børn i alderen 9 måneder til 3 år. 1/3 af børnene har dansk som andetsprog. Børnegruppen har forskellige behov og forudsætninger. Medarbejderne har indrettet stuen mhp. at skabe ro og mindske forstyrrelser. Der er et område til de mindste børn med legetøj, der imødekommer deres behov. Der er indrettet 3 andre legeområder med tilgængeligt legetøj, hvor der hænger billeder af det, man kan lege i børnehøjde. Herunder er der et område med bøger i en læsekrog, hvor børnene selv kan nå bøgerne. Når børnene leger på stuen, er der en medarbejder, som sidder og leger med de mindste børn, en medarbejder, som tegner med en gruppe børn ved et bord, og en medarbejder, som hjælper børn løbende og på badeværelset. Medarbejderne er løbende i dialoger med børnene, der er omkring dem. De fortæller, hvad der skal ske, benævner det, de ser, og det, de ser, at børnene forsøger at udtrykke. De børn, som er meste talende, er mest i dialog med medarbejderne. En gruppe på fire 2 årige børn leger i et område, hvor der er et biltæppe og køretøjer. 2 af børnene bliver uenige om, hvem der må lege med en traktor, og medarbejderen, der sidder og tegner med børnene går hen til børnene og forsøger at hjælpe dem med at finde køretøjer, som begge synes er spændende. Et af børnene er stadig utilfreds og græder, medarbejderen forsøger at forstå, hvad der ligger til grund for barnets frustration ved at sætte ord på det, hun ser, barnet fortæller med sin krop og sit udtryk og trøster barnet, mens de andre børn leger videre”

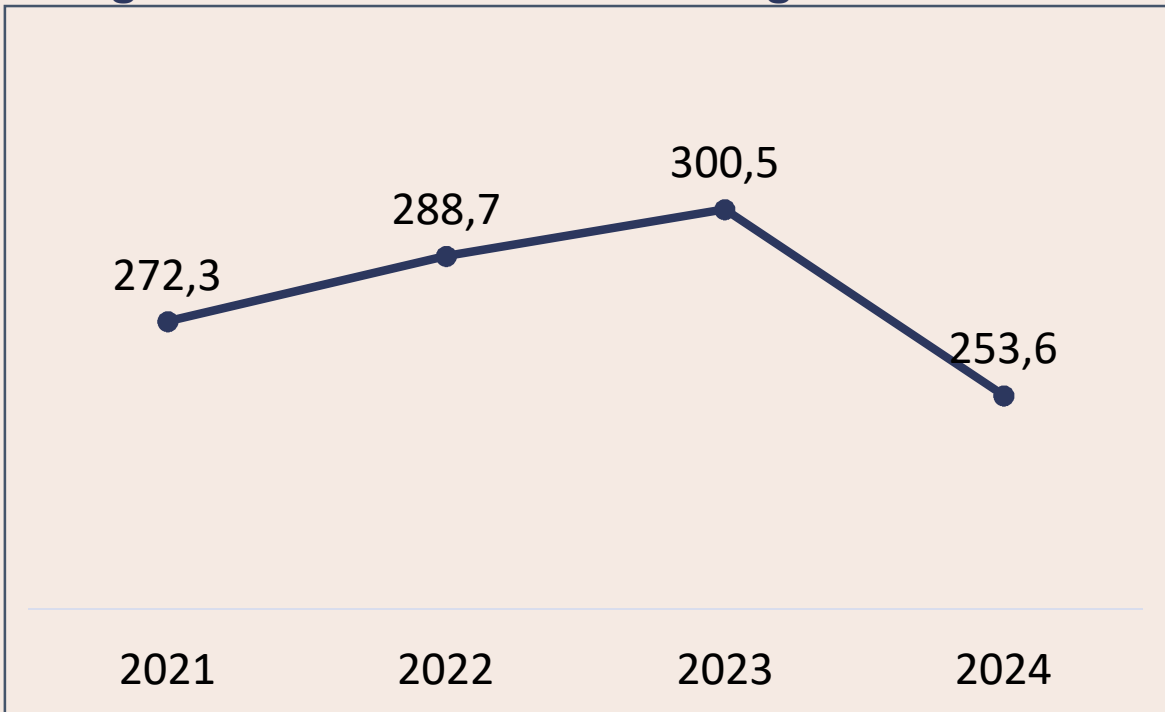
Hvis eksemplet viser sig ved det uvildige tilsyn vil anbefalingen pege på justeringer i praksis, fordi der dels er elementer i læringsmiljøet, der tilgodeser og stimulerer børnenes leg gennem indretningen, legetøj og materialer, dels er behov for justeringer i organiseringen og medarbejdernes systematiske brug af sprogstrategier i praksis med betydning for alle børns sproglige udvikling.

6. Børn i udsatte positioner med behov for en særligt tilrettelagt praksis

Børn i sårbare og udsatte positioner og med behov for en særligt tilrettelagt praksis

Vidtgående støtteressourcer i dagtilbud

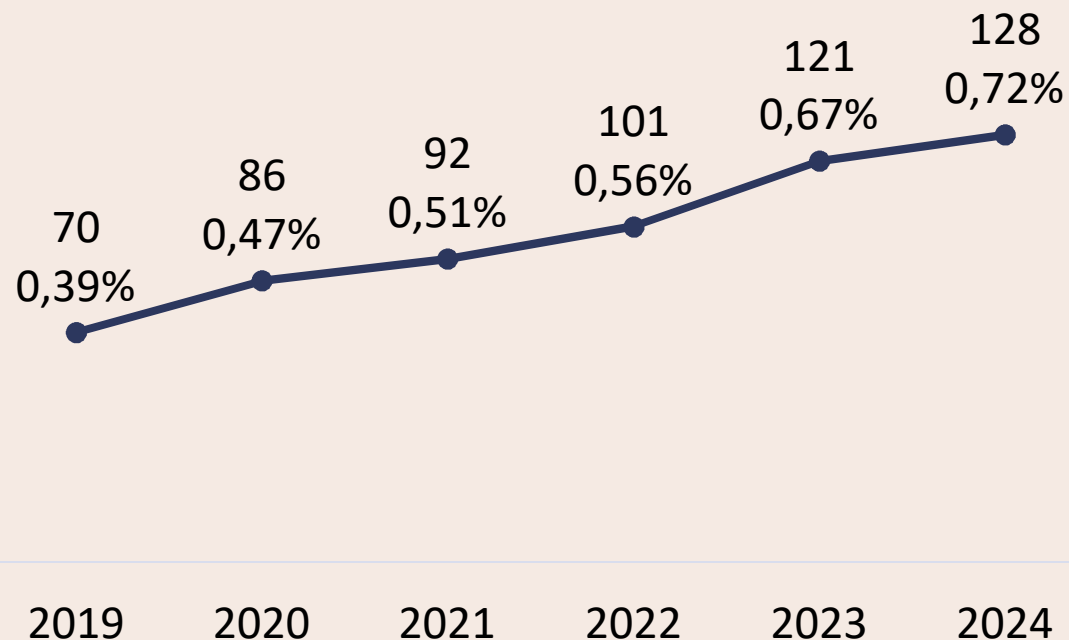
Forklaring

Jf. Dagtilbudslovens § 4 stk. 2 skal kommunen tildele særlige støtte til børn i dagtilbud, der har behov for det. I Børn og Unge udmøntes støtten pba. af indstillinger om særlige støtteressourcer til dagtilbuddene
Figuren viser det gennemsnitlige antal fuldtidsbørn i dagtilbud, som er tildelt vidtgående støtteressourcer de seneste fire kalenderår.

I juni 2023 blev det besluttet at hæve den nedre grænse for bevilling af vidtgående støtteressourcer fra 13 til 15 timer, som et barn har behov for, for at kunne bevilliges støtte. Det kan være forklaringen på det fald, vi ser fra 2023 til 2024.

Segregering til specialdagtilbud

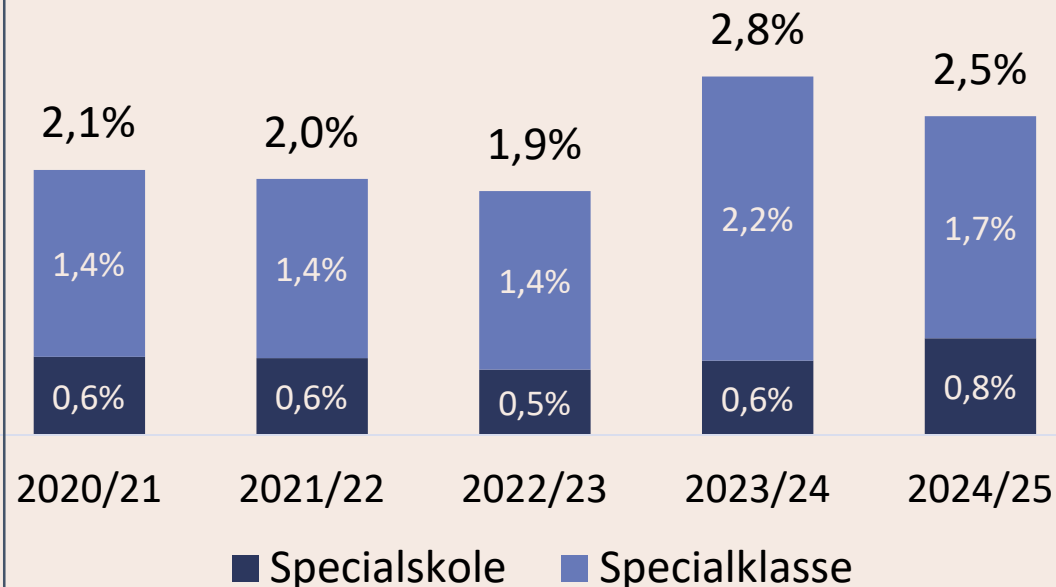
Forklaring

Figuren viser andelen af børn indmeldt i specialdagtilbud (§ 83-modul jf. Barnets lov) i forhold til det samlede antal indskrevne børn i dagtilbud under Dagtilbudsloven pr. september måned 2024.

Det fremgår af figuren, at andelen har været konstant stigende de senere år. Prognoser for de kommende år viser en fortsat stigning.

Andelen af børn i specialdagtilbud er steget fra 0,47% i 2020 til 0,78% i 2024. Svarende til en stigning på 86 børn i specialdagtilbud i 2020 til 128 i 2024.

Skolestart i specialundervisningstilbud

Forklaring

Figuren viser andelen af børn, der starter i et specialpædagogisk tilbud direkte fra almen børnehaven pr. august måned i det pågældende skoleår. Henviste elever til Nest-klasser og PLUSklasser er inkluderet i almenundervisningen og tæller derfor ikke med som segregerede elever.

Faldet fra 2023/24 til 2024/25 kan være et tidligt tegn på en faldende segregeringsgrad blandt skolestartere. Det er dog for tidligt at sige, om tendensen er vedvarende. Andelen af børn, som starter i specialskole stiger fra 0,6% i 2023 til 0,8% i 2024. Mens andelen som starter i specialklasse er faldet fra 2,2% i 2023 til 1,7% i 2024.

Perspektivering til det levede børneliv

Børn i sårbare og udsatte positioner

- Børn i sårbare og udsatte positioner er børn, som i kortere og længere perioder kan være i udsatte positioner i børnefællesskabet. Udsathed er ikke medfødt, men noget der opstår i de sammenhænge, barnet befinder sig i. Data om arbejdet med børn i sårbare og udsatte positioner afspejler en type sårbarhed.
- Overordnet viser data, at andelen af børn i mistrivsel og efterspørgslen efter særligt tilrettelagte pædagogiske indsatser er stigende. Udviklingen ses også på landsplan.
- Antallet af henvendelser til PPR er i perioden 2020 – 2022 steget fra 955 årligt til 1381 årligt. Tal fra 2023 og 2024 mangler, da der er indført nyt journaliseringssystem. Data vil være tilgængelige fra feb./marts 2025.
- Høj kvalitet i pædagogisk praksis i dagtilbuddene gør en positiv forskel for børn i udsatte positioner.
- Indsigter fra de uvildige tilsyn peger ofte på behov for justeringer eller ændringer mhp. at styrke deltagelsesmulighederne for børn i sårbare og udsatte positioner. Anbefalinger peger ofte på at:
  - Indretningen og de legemuligheder børnene tilbydes på stuen og legepladsen i højere grad tilgodeser deres forskellige forudsætninger og behov.
  - At medarbejderne løbende tilpasser deres organisering og samarbejde mhp. at komme tættere på og støtte alle børns behov.
  - At der arbejdes med strukturen, så der er en balance mellem det, der igangsættes af medarbejdere og børn
  - At der arbejdes med børneperspektivet, en forståelse for og positiv respons på børnene udtryk og handlinger
  - At der arbejdes med passende forventninger til alle børn
  - At der arbejdes med at mindste uro og uhensigtsmæssig ventetid i overgange
- Brede Børnefællesskaber understøtter dagtilbuddene i arbejdet med at styrke alle børns deltagelsesmuligheder, herunder i særlig grad børn i sårbare og udsatte positioner.
  - Alle dagtilbud arbejder med praksisnær kompetenceudvikling under overskriften *Dagtilbud for alle*: De første evalueringer viser, at pædagogiske ledere og medarbejdere oplevet at få flere kompetencer til arbejdet med at øge børnenes deltagelsesmuligheder.
  - PPR arbejder med at komme tidligere ind i arbejdet med at øge børnenes deltagelsesmuligheder i bl.a. dagtilbuddene og tættere på praksis i gennem en række tiltag.

Arbejdet med alle børns deltagelse i samlingen i en børnehave – et eksempel

Eksemplet afspejler en pædagogisk aktivitet - en samling, hvor det ikke lykkes medarbejderne at tage højde for børneperspektivet og tilgodesee den samlede børnegrupes behov for understøttelse med betydning for især børn i udsatte positioners deltagelse i børnefællesskabet til samlingen

”Rød stue i børnehaven holder samling hver dag kl. 9. Jon, der er stuepædagog kalder børnene til samling. Jon står for samlingen i dag. Der er 19 børn på stuen i alderen 3-6 år. Astrid, pædagogmedhjælper, hjælper med at guide børnene ind i en rundkreds. Børnene sidder næsten alle sammen på et stort rundt tæppe og venter. Nogen børn synger, andre sidder og snakker, kilder og puffer til hinanden. Karoline ligger og cykler med benene op i luften sammen med Sofus. De er begge 3 år. Der er en del støj og uro i gruppen. Gruppen er ved at være klar, men de mangler Peter, som leger med Lego. Peter har indtil nu siddet fordybet, men da Lotte, den anden pædagog, forsøger at få ham med til samling, begynder han at trille rundt på gulvet og lave sjove lyde. Samlingen går i gang, mens børnene fortsat snakker. Det er svært for Jon at skabe fælles opmærksomhed, og han hæver stemmen. 2 piger rejser sig og går på toilettet. Astrid forsøger at bede dem sætte sig og vente. Lotte går lidt til og fra og prøver at opmuntre Peter til at komme med. Peter løber ud på gangen. Peter er tit svær at få med til samling. Lotte siger, at Peter skal komme med. De voksne snakker om, hvad de skal gøre. Der er mere uro til samlingen. Astrid siger til de mindste børn, de skal sætte sig op. Jon forsøger at få børnene med til at synge en sang, og Lotte lader Peter være i garderoben. Samlingen går i opløsning. Flere børn begynder at lege”.

Hvis eksemplet viser sig ved det uvildige tilsyn, vil anbefalingerne pege på, at der er behov for ændringer i tilrettelæggelsen af samlingen, så alle børns behov for deltagelse tilgodeses. Ændringerne vil omhandle medarbejdernes arbejde med at forstå og respondere på børneperspektivet, på deres tilrettelæggelse af samlingen, så den tager højde for børnenes forskellige forudsætninger samt deres organisering og samarbejde mhp at støtte alle børns deltagelse.

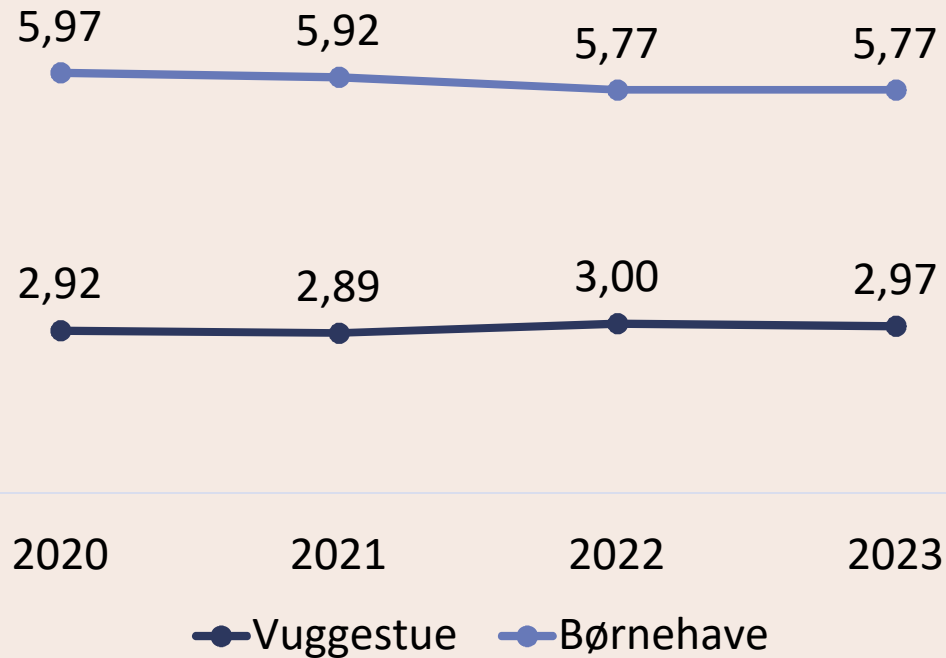

7. Normering og medarbejdersammensætning

Normering

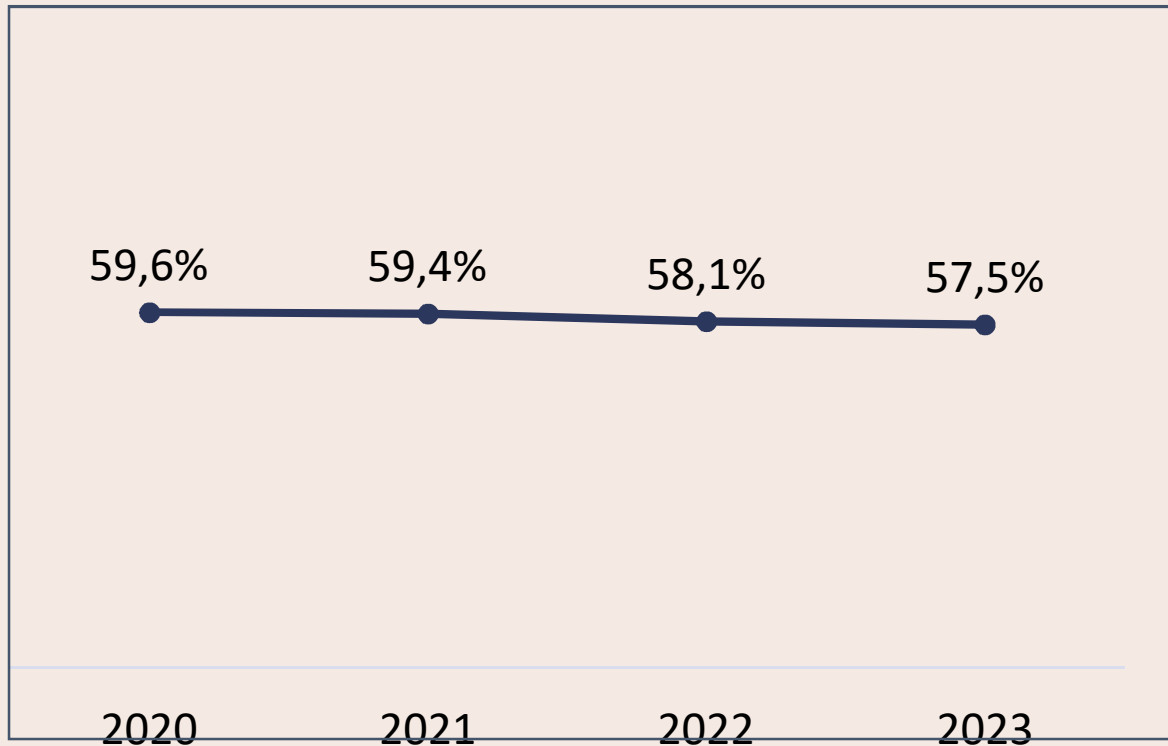
Loven om minimumsnormeringer er trådt i kraft den 1. januar 2024

Det betyder, at der skal være 1 pædagogisk medarbejder pr. 3 børn i vuggestuer og 1 pædagogisk medarbejder pr. 6 børn i børnehaver.

Perspektivering til det levede børneliv

- Aarhus Kommune overholder kravene om minimumsnormeringer i 2023. Normeringerne balancerer dog på en knivsæg omkring lovkravene, hvorfor selv små bevægelser i dagtilbuddene kan have gjort det svært at efterleve minimumsnormeringer i 2024.
- I forbindelse med det uvildige tilsyn observeres variationer i normeringer på tværs af dagtilbud. I dagtilbud med højeste vuggestuenormering er der 2,5 børn pr. voksen, mens den laveste normering er 3,3 børn pr. voksen. I børnehaverne er den højeste normering på 4, 5 børn pr. voksen, mens dagtilbuddet med laveste normering har 6,3 børn pr. voksen.
- Børn og Unges egen normeringsundersøgelse viser også variation i normeringer hen over dagen.
- Analysen af minimumsnormeringer på dagtilbudsområdet, som blev bestilt af forligspartierne bag budget 2024, viser, at budgettet inden for de kommende år ikke længere kan dække de forventede udgifter til minimumsnormeringer, medmindre der iværksættes korrigerende tiltag.
- Overholdelse af minimumsnormeringer er delvist afhængig af, at andelen af uddannede medarbejdere i dagtilbuddene falder. Det skyldes bl.a., at fællesbidraget fra den økonomiske politik gradvist gør budgettet på dagtilbudsområdet mindre og mindre. Det forværrer mulighederne for at overholde loven.
- Der påvises ikke sammenhæng mellem normeringer og kvalitet i den nationale undersøgelse af kvaliteten 0-2 år. Det samme gælder data fra Børn og Unges uvildige tilsyn. Tidligere studier finder en sammenhæng mellem normeringer og kvalitet.
- Ved de uvildige tilsyn er kvaliteten af de pædagogiske læringsmiljøer vurderet med afsæt i observationer om formiddagen, hvor normeringen er bedst.
- Normeringen i sig selv løfter ikke kvaliteten. I nogle afdelinger tilgodeser organiseringen normeringen, så den imødekommer hele børnegruppen. I andre afdelinger kan en mere hensigtsmæssig organisering tilgodeses, at normeringen kommer til at gavne hele børnegruppen mere hensigtsmæssigt.

Medarbejdersammensætning

Figuren viser udviklingen i andelen af uddannede medarbejdere i dagtilbuddene.

Den indeholder både pædagoger og pædagogiske assistenter.

I 2019 var den gennemsnitlige andel af uddannede medarbejdere 65% i dagtilbuddene i Aarhus Kommune.

Medarbejdersammensætning - Perspektivering til det levede børneliv

Andelen af uddannede medarbejdere er faldende i dagtilbuddene. Den samme tendens ses på landsplan. Der er gode erfaringer med at styrke andelen af uddannede medarbejdere i dagtilbuddene med indsatser i regi af opkvalificeringspuljen og den fælles indsats med KL *Fremtid på Fuldtid*, men dagtilbuddene står alligevel over for en stor mangel på uddannede medarbejdere på sigt.

Opkvalificeringspuljen

Opkvalificeringspuljen er det økonomiske grundlag for, at Børn og Unge kan uddanne medhjælpere til pædagogiske assistenter eller pædagoger. Børn og Unge har siden 2020 uddannet 158 medhjælpere på meritpædagoguddannelsen. Det sidste hold, som opkvalificeringspuljen kan og må dække, starter til sommer 2026. Derefter er der ikke ressourcer til at uddanne meritter.

Børn og Unge har siden 2020 uddannet 158 pædagogmedhjælpere på meritpædagoguddannelsen. Frafaldet er 1 % på uddannelsen

Fra holdet i 2020 arbejder 25 ud af 28 stadig i Børn og Unge

Fra holdet i 2021 arbejder 40 ud af 43 stadig i Børn og Unge

Fremtid på fuld tid

8 dagtilbudsafdelinger i Børn og Unge deltager i projektet. 2 i 2023 og 6 i 2024.

Erfaringerne fra de to dagtilbudsafdelinger, som er færdige med projektet, peger på en positiv udvikling for rekruttering og fastholdes indirekte ved følgende:

- Lavere sygefravær
- Bedre faglig og social trivsel
- Bedre forældre kontakt
- Bedre work-life-balance
- Bedre nærvær med børnene
- Mindre medarbejderomsætning
- Højere kvalitet i de pædagogiske læringsmiljøer

Der er et indbygget paradoks i, at en øget andel af uddannede medarbejdere vil medvirke til, at Aarhus Kommune ikke kan overholde minimumsnormeringerne inden for den nuværende budgetramme.

Personalomsætningen i dagtilbuddene i 23 er 58 % for medhjælpere og 20 % for uddannet personale. Udskiftningen i kendte medarbejdere er en stor opgave for ledelse og medarbejdere. Det uvildige tilsyn anbefaler ofte, at ledelsen arbejder med strategier for at sikre kvaliteten af de pædagogiske læringsmiljøer under betingelserne.

Indstilling

Til Aarhus Byråd via Magistraten
Fra Børn og Unge
Dato Dato for fremsendelse

Børneliv i Aarhus – oplæg til politisk drøftelse

1. Resume

Oplægget til politisk drøftelse af kvaliteten på 0-6 årsområdet skal give Byrådet grundlag for at vurdere, om der skal iværksættes tiltag, så dagtilbuddene kan opfylde lovens krav til kvaliteten.

Oplægget er udarbejdet med afsæt i data fra kvalitetsvurderinger i det uvildige tilsyn samt øvrige relevante data.

Oplægget peger på at;

- Hovedparten af dagtilbuddene skal foretage justeringer i den pædagogiske praksis for at gøre en positiv forskel for alle børns deltagelsesmuligheder.
- Flere børn bliver sprogvurderet rettidigt.
- Færre børn med dansk som andetsprog har ved 3 års sprogvurderingen brug for særlig eller fokuseret sprogstimulering.
- Antallet af henvendelser til PPR og henvisninger til specialpædagogiske tilbud er stigende.
- Aarhus Kommune overholder minimumsnormeringer i 2023.
- Andelen af uddannede medarbejdere er faldende.

Indsatser i Bredere Børnefællesskaber viser positive tegn for udviklingen af kvaliteten. Det indstilles derfor ikke, at Byrådet iværksætter nye tiltag.

2. Beslutningspunkter

Det indstilles, at byrådet:

At 1) Drøfter kvaliteten på dagtilbudsområdet med afsæt i oplægget

At 2) Drøfter, hvordan Byrådet kan sikre, at Aarhus Kommune også fremover overholder de lovpligtige minimumsnormeringer, så dagtilbuddene fortsat kan fremme kvaliteten af de pædagogiske læringsmiljøer og arbejdet med Brede Børnefællesskaber

At 3) Tager evalueringen af det uvildige tilsyn til efterretning

3. Hvorfor fremsendes indstillingen?

Tilsynsforpligtelsen og opfølgning på kvaliteten påhviler byrådet jf. §5 i dagtilbudsloven og ligger i det daglige hos rådmand, ledere og medarbejdere i Børn og Unge.

Formålet med byrådets drøftelse af kvalitet i dagtilbuddene er at sikre de bedste betingelser og rammer for, at dagtilbuddene kan etablere pædagogiske læringsmiljøer, hvor de aarhusianske børn kan trives, lære, udvikle sig og dannes.

Byrådet skal i forbindelse med opfølgningen på kvaliteten vurdere, om der er behov for iværksættelse af tiltag.

Med henblik på at styrke arbejdet med kvaliteten på 0-6 årsområdet har forligspartierne i Budget 2022 iværksat Brede Børnefællesskaber, herunder *Dagtilbud for alle* samt sat fokus på styrkelse af udeliv som led i børnenes trivsel. I Budget 2024 har forligspartierne afsat 5 mio. kr. årligt til at styrke de sproglige læringsmiljøer for børn med dansk som andetsprog.

4. Hvilken værdi skabes for borgere og samfund?

Den politiske drøftelse af kvaliteten skal sikre, at de godt 18.000 børn, som tilbringer en stor del af deres vågne timer i de aarhusianske dagtilbud, møder en kvalitet, som understøtter deres trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Årtiers forskning peger på, at kvaliteten af de pædagogiske læringsmiljøer har afgørende betydning for børns muligheder i livet på kort og lang sigt.

5. Hvad, hvem og hvordan?

Dagtilbudslovens formålsparagraf og den pædagogiske læreplan definerer forståelsen af, hvad der er kvalitet i dagtilbud og sætter sammen med Børne- og ungepolitikken retningen for det pædagogiske arbejde i de aarhusianske dagtilbud.

Kvalitet i dagtilbud er, når alle børn oplever et omsorgsfuldt, trygt og udviklende miljø i hverdagen, hvor de trives og deltager aktivt i stimulerende læringsmiljøer og fællesskaber med andre børn.

Dette oplæg til politisk drøftelse i 2025 tager afsæt i den fælles kvalitetsforståelse og følger op på temaerne fra oplægget til politisk drøftelse i 2023:

- Kvalitetsvurderinger fra det uvildige tilsyn herunder de sproglige læringsmiljøer samt børn i sårbare og udsatte positioner.
- Status på normeringer og medarbejdersammensætningen.

Kvalitetsvurderinger fra det uvildige tilsyn

Vurderingen af kvaliteten, ud fra den fælles kvalitetsforståelse, ved det uvildige tilsyn, tager afsæt i et børneperspektiv og afspejler det levede børneliv med fokus på, om dagtilbuddene etablerer deltagelsesmuligheder for alle børn.

Vurderingerne af kvaliteten viser dels variation i kvaliteten på tværs af byen dels, at hovedparten af dagtilbuddene skal justere i den pædagogiske praksis for at gøre en positiv forskel for alle børn udvikling. Det gælder særligt børn i sårbare og udsatte positioner, som især har brug for dagtilbud af høj kvalitet. Vurderingerne peger på, at børn med mange ressourcer, også er de børn, som profiterer mest af den pædagogiske praksis.

Generelt anbefales det, at justeringer i praksis styrkes:

- Alle børns legemuligheder, både inde og ude, gennem indretning, tilgængeligt legetøj og materialer samt medarbejdernes deltagelse i samt understøttelse af legen.
- Medarbejdernes arbejde med at forstå og respondere på børnenes perspektiver f.eks. i interaktioner
- At medarbejdernes organisering tilgodeser alle børns behov.
- Kompetencerne hos alle medarbejdere

Den nationale kvalitetsundersøgelse fra 2023 på 0-2 årsområdet peger på samme mønstre i kvaliteten.

Bredere Børnefællesskaber og øget fokus på praksisnær understøttelse fokuserer målrettet på at styrke deltagelsesmuligheder for alle børn.

Sproglige læringsmiljøer i dagtilbuddene

Den sproglige udvikling er afgørende for børns muligheder for at være en del af fællesskabet.

Data viser, at 3 ud af 4 børn sprogvurderes rettidigt. Det er en forbedring fra 2023 til 2024 på 12 procentpoint. Sprogvurderingerne er vigtige, idet de giver dagtilbuddene mulighed for at tilrettelægge og tilpasse de sproglige læringsmiljøer efter børnenes behov.

Data om børnenes sproglige udvikling ved 3 år viser, at hovedparten af børn med dansk som modersmål har en forventet sproglig udvikling i 3-årsalderen, samt at hvert tiende barn har behov for særlig eller fokuseret sprogstimulering. Dette niveau er stabilt.

For børn med dansk som andetsprog er der i 2024 en positiv udvikling, idet sprogvurderingerne ved 3 år viser, at andelen med behov for særlig eller fokuseret sprogstimulering er faldet fra 65 % i 2023 til 59 % i 2024, svarende til 6 procentpoint. Det er for tidligt at vurdere, om dette er resultat af indsatser iværksat på baggrund af DSA-analysen, som skal styrke dagtilbuddenes

viden om og systematiske arbejde med de sproglige læringsmiljøer.

De uvildige tilsyn peger på variation i kvaliteten af de sproglige læringsmiljøer på tværs af dagtilbud og børnegrupper. Hovedparten af dagtilbuddene anbefales at justere i praksis, så de sproglige læringsmiljøer imødekommer hele børnegruppens behov.

Justeringer af de sproglige læringsmiljøer skal have fokus på:

- Systematik i arbejdet med de sproglige læringsmiljøer
- Høj kvalitet i de sproglige læringsmiljøer hele dagen
- Styrke dialogen mellem børnene
- En organisering, hvor medarbejderne er tættere på børnene og dermed bedre kan understøtte legen for alle børn – særligt i udemiljøerne
- At styrke mulighederne for udviklende og berigende dialoger ved at forbedre indretning og give flere varierede legemuligheder i form af redskaber, materialer – både inde og ude

De dagtilbudsafdelinger, som har den højeste kvalitet i de sproglige læringsmiljøer, arbejder systematisk med sproglige strategier, der er målrettet både det enkelte barn og den samlede børnegruppe.

På baggrund af Byrådets beslutninger samarbejder Børn og Unge og dagtilbuddene om at styrke en systematisk og målrettet praksis for arbejdet med børnenes sproglige udvikling f.eks. ved årlige sprogdatasamtaler og sprogvurderinger af Børn med DSA ved 4-år.

Børn i sårbare og udsatte positioner i dagtilbuddene

Kvaliteten af de pædagogiske læringsmiljøer, herunder det tidlige og forebyggende arbejde, er af særligt afgørende betydning for trivsel og udvikling for børn i sårbare og udsatte positioner.

Andelen af børn med behov for specialpædagogisk støtte er fortsat stigende ligesom antallet af henvendelser til

PPR. Samtidig er tildelingen af vidtgående støtteressourcer faldet, fordi tildelingen er blevet ændret, så børn skal have et større behov end tidligere for at få tildelt vidtgående støtteressourcer.

Det uvildige tilsyn viser, at det kan være svært at tilbyde læringsmiljøer, der øger deltagelsesmuligheder for alle børn i sårbare og udsatte positioner.

Anbefalingerne fra tilsynet peger ofte på, at der skal fokus på, at:

- Legemulighederne på stuen og legepladsen tilgodeser alle børns forudsætninger og behov.
- Arbejdet med børneperspektivet, at forstå og respondere på børnenes udtryk, styrkes.
- Arbejde med en organisering, som løbende justeres efter hele børnegruppens behov.
- Styrke alle børns mulighed for at være i positive interaktioner.
- Mindske uro og ventetid ved især overgange.

Udviklingen, med stigende behov for at styrke kvaliteten om børnene i sårbare og udsatte positioner, danner baggrund for Byrådets iværksættelse af Bredere Børnefællesskaber.

Med indsatserne *Dagtilbud for alle* og *PPR tidligere indsats og tættere på praksis* støttes dagtilbuddene gennem praksisnær kompetenceudvikling i at styrke deltagelsesmulighederne for alle børn.

De første erfaringer fra kompetenceudviklingen viser, at både ledere og medarbejdere oplever, at den praksisnære kompetenceudvikling styrker deres kompetencer til at skabe deltagelsesmuligheder for alle børn.

Normering og kompetencer

Medarbejderne spiller en afgørende rolle for kvaliteten i de pædagogiske læringsmiljøer i dagpleje, vuggestuer og børnehaver.

Oplægget til politisk drøftelse viser, at Aarhus Kommune i 2023 overordnet levede op til minimumsnormeringerne i børnehaver og vuggestuer. Andelen af uddannet pædagogisk personale i dagtilbuddene er faldet fra 65 % i 2019 til 58 % i 2022.

Børn og Unge ser ind i en tid med mangel på medarbejdere på dagtilbudsområdet, herunder særligt pædagogisk uddannede medarbejdere.

Børn og Unge afprøver flere initiativer for at fastholde og tiltrække pædagogiske medarbejdere. De foreløbige erfaringer fra både tiltag med støtte fra opkvalificeringspuljen til f.eks. meritpædagoguddannelsen samt *Fremtid på fuld tid* er positive og medvirker både til flere uddannede medarbejdere og større arbejdsstrivsel.

Den nationale kvalitetsundersøgelse samt Børn og Unges egne data fra det uvildige tilsyn kan ikke påvise en sammenhæng mellem normering samt andel af uddannet personale og kvaliteten af de pædagogiske læringsmiljøer.

Dagtilbuddenes perspektiv

Med henblik på at kvalificere oplægget til byrådets politiske drøftelse af kvaliteten på dagtilbudsområdet faglige, leder-, og forældreorganisationen blevet inviteret til at bidrage med input. I bilag 2 fremgår synspunkter fra disse aktører.

I både APV-undersøgelsen og proces om frisættelse peger ledelserne i dagtilbud på, at der er en række administrative tiltag, som kræver meget ledelsestid f.eks. NORMA (nyt arbejdstidsregistreringssystem), nyt lønsystem, arbejdstidsaftale, som tager tid fra den faglige ledelse af de pædagogiske læringsmiljøer.

For at skabe ro til at arbejde med Brederes Børnefællesskaber og børnenes deltagelsesmuligheder, anbefaler Børn og Unge at fastholde nuværende tiltag og afholdelse fra at igangsætte nye tiltag.

Evaluering af rammen for det uvildige tilsyn

Byrådet bad i forbindelse med beslutning om rammen for det uvildige tilsyn den 8. juni 2022 om en evaluering på det uvildige tilsyn. Evalueringen viser, at dagtilbuddene dels oplever, at det uvildige tilsyn er en stor forandring og opgave, dels giver det stor værdi for den pædagogiske ledelse og arbejdet med kvaliteten af de pædagogiske læringsmiljøer.

På baggrund af evalueringen lægges der derfor ikke op til justeringer i rammen om det uvildige tilsyn.

6. Hvilke ressourcer kræves?

Indstillingen har ikke bevillingsmæssige konsekvenser.

7. Hvordan følges der op?

Der følges løbende op ifm. systematiske datainformerede opfølgning i ledelseslinjen dels gennem de tiltag, som allerede er besluttet af Byrådet. Dagtilbuddene giver udtryk for, at indsatser i Bredere Børnefællesskaber og samt f.eks. sprogdatasamtaler kvalificerer arbejdet med kvaliteten.

Derudover følger det uvildige tilsyn op på udviklingen i arbejdet med kvaliteten hvert andet år.

Thomas Medom

/

Tanja Nyborg

Bilag

Bilag 1: Børneliv i Aarhus – oplæg til politisk drøftelse af kvaliteten

Bilag 2: Opsamling på involvering af interessenter på dagtilbudsområdet

Bilag 3: Evaluering af ramme for det uvildige tilsyn

Tidligere beslutninger

Vedtagelse af Børneliv i Aarhus – oplæg til politisk
drøftelse, Byrådsmødet d. 07.06.2023, pkt. 10.

Sagsnummer: EMN-2024-033851

Antal tegn: [Klik her for at angive tekst.](#)

Pædagogik, Organisation og Sundhed

Sagsbehandler: Louise Heltborg Budde

Tlf.: 30 52 68 73

DET UVILDIGE TILSYN MED DET GODE BØRNELIV

Opsamling på evaluering af rammen for det uvildige tilsyn i dagtilbud

Evalueringsdesign og overordnede resultater af evalueringen

Evaluering gennemført fra den 3. september – 27. september 2024

Evaluering gennemføres med henblik på at kunne justere inden påbegyndelse af næste tilsynsrul, der gennemføres i perioden marts 2025 – oktober 2026.

Survey til dagtilbudsledere og pædagogiske ledere i kommunale og selvejende dagtilbud, samt dagplejen

- 64 % ud af pædagogiske ledere
- 89 % ud af 35 dagtilbudsledere

Evalueringen er baseret på survey og fokusgruppeinterviews med dagtilbudsledere, pædagogiske ledere og medarbejdere

Formål med evaluering

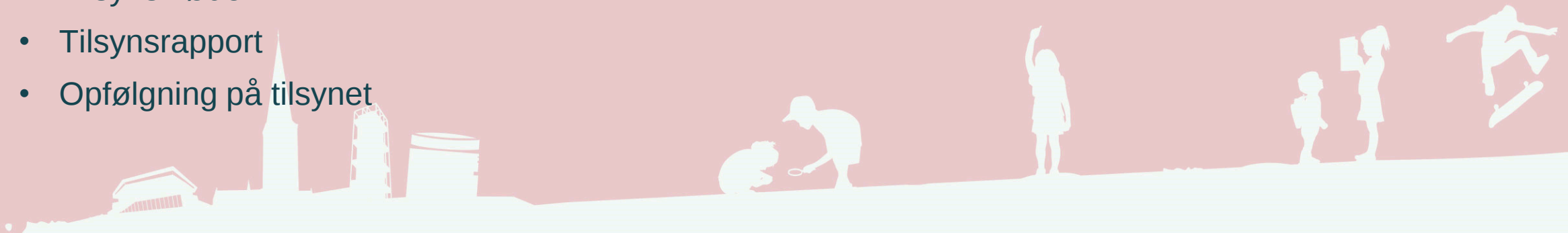
Forbedre rammerne for det uvildige tilsyn i dagtilbud

Styrke det uvildige tilsyns bidrag til arbejdet med udviklingen af kvaliteten i dagtilbud og trivsel, læring, udvikling og dannelse for alle børn i dagtilbud – ved at:

- Føre tilsyn med kvaliteten af det levede børneliv i dagtilbuddene
- Skabe grundlag for udviklingen af de pædagogiske læringsmiljøer
- Styrke den professionelle dømmekraft
- Styrke grundlaget for den faglige ledelse af arbejdet med kvalitet

Evalueringen er struktureret om processen i tilsynet

- Forberedelse af tilsynet
- Observation – og observationsrapport
- Tilsynsmøde
- Tilsynsrapport
- Opfølgning på tilsynet

Overordnede resultater af evalueringen

Det uvildige tilsyn er en stor forandring for dagtilbuddene i Børn og Unge, Aarhus Kommune

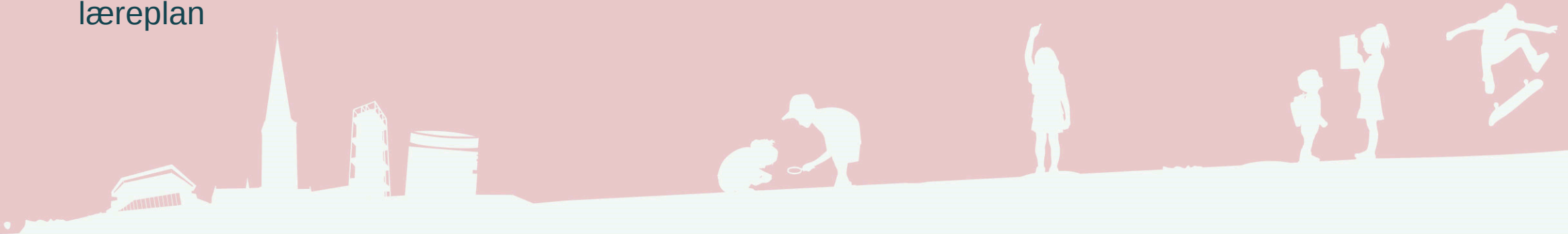
Respondenterne i surveyen er overvejende positiv vedrørende rammerne for tilsynet og udbyttet.

Respondenter fra dagtilbudsledere er mere positive, end respondenter fra pædagogiske ledere.
Respondenter fra dagplejen er overvejende positive.

Kommentarer i survey er overvejende meget positive eller negative.

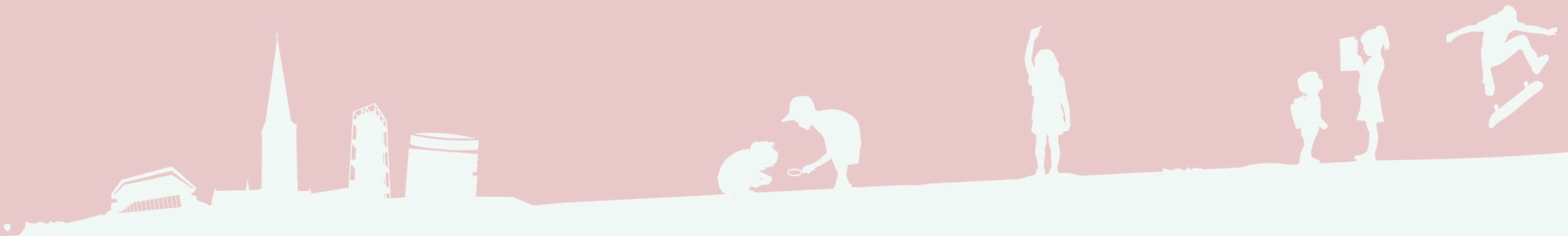
Særlige opmærksomhedspunkter for det videre arbejde med det uvildige tilsyn:

- Styrke den faglig ledelse af gennemførelse og opfølgning på det uvildige tilsyn
- Forbedre rammerne for kompetenceudvikling af ledere til at observere
- Tydeligere kobling mellem det uvildige tilsyn og dagtilbuddenes arbejde med den pædagogiske læreplan

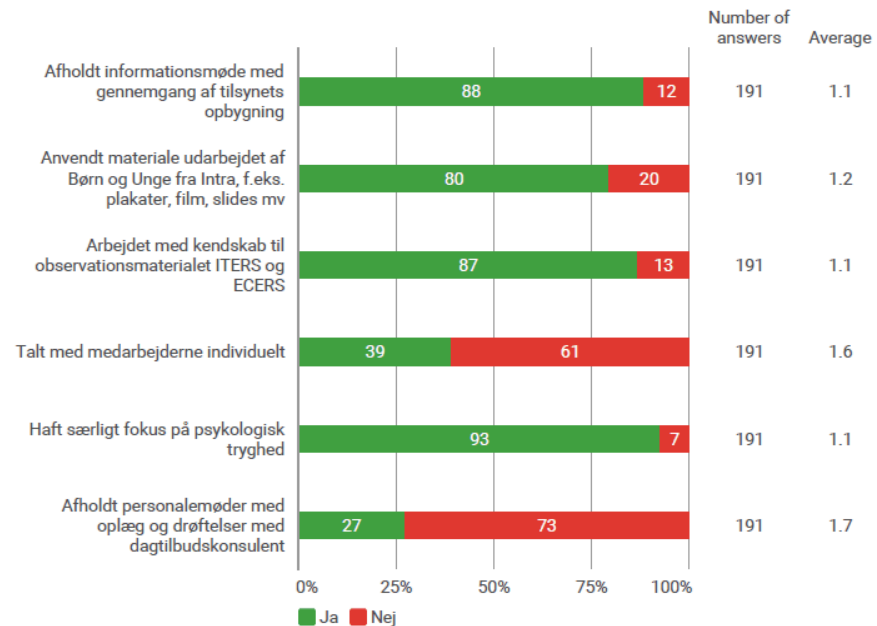
Overordnede perspektiver fra evalueringen

- Meget værdifuldt for den pædagogiske refleksion og udvikling vs. mange ressourcer på noget, som dagtilbuddene allerede gør
- Det er stærkt, at børneperspektivet er centralt i tilsynet vs. tilsynet repræsenterer ikke kvalitetsforståelse i dagtilbuddet
- Koblingen til dagtilbuddets arbejde med udvikling er tydelig vs. Det hænger ikke sammen med vores arbejde i øvrigt

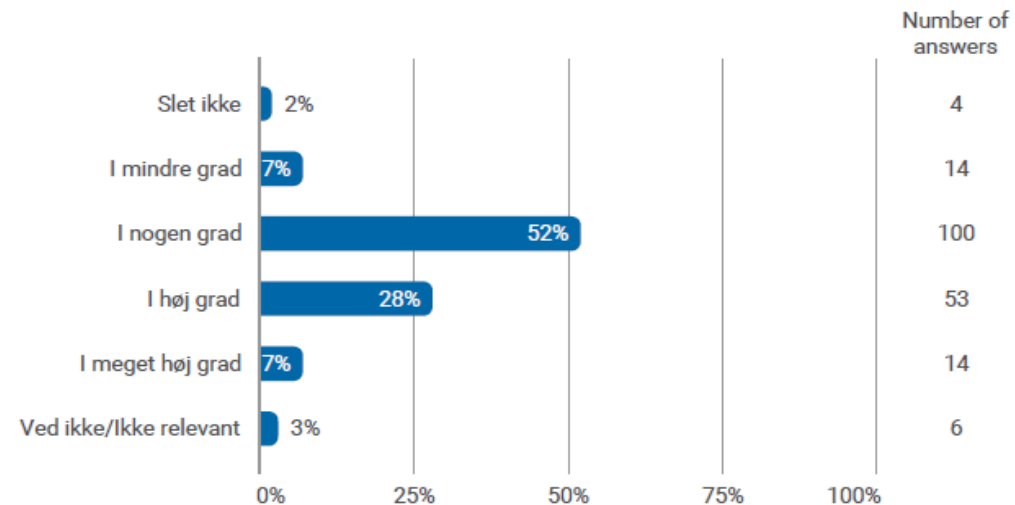

Forberedelse af det uvildige tilsyn

Hvordan har du konkret forberedt dine pædagogiske medarbejdere på det uvildige tilsyn i afdelingen?

Har forberedelsen af tilsynet medvirket til at medarbejderne har været trygge ved det uvildige tilsyn?

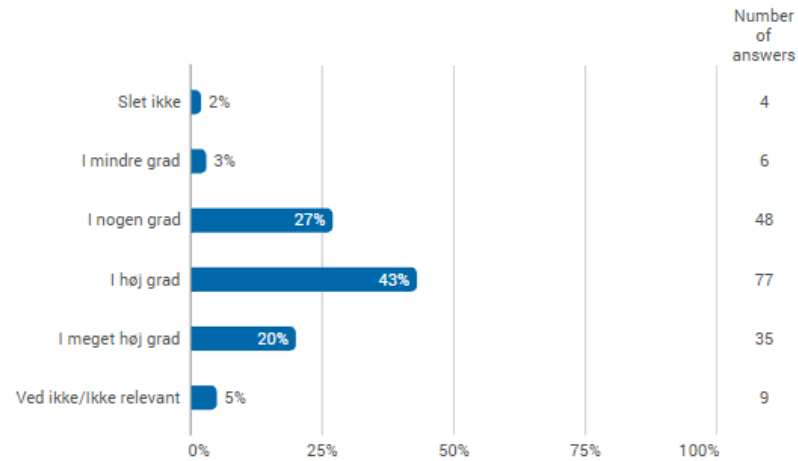

Kommentarer og fokusgruppeinterviews peger på:

- Fokus på at skabe psykologisk tryghed i forbindelse med tilsynet
- Meget tid på forberedelse
- Stor nervøsitet både blandt ledere og medarbejdere

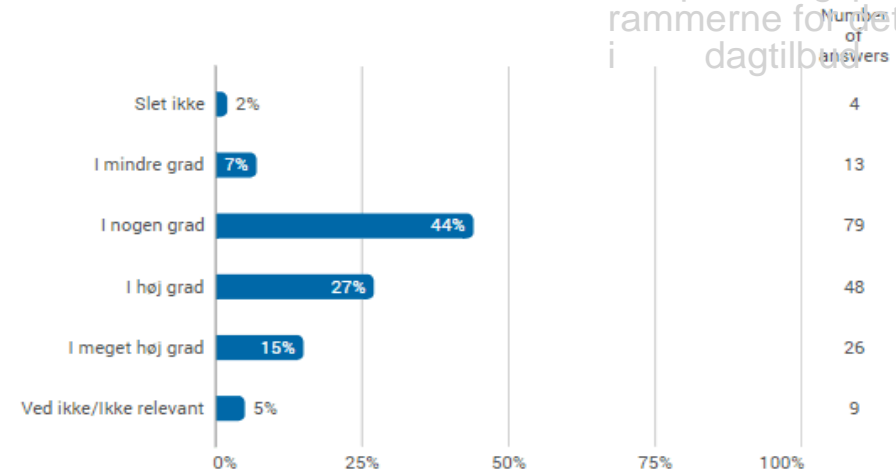
Observationsrapporten

Oplever du, at observationsrapporterne bidrager til forståelse/forberedelse af tilsynsmødet?

63% af de pædagogiske ledere/ 64 % af dagtilbudslederne oplever i høj eller meget høj grad at observationsrapporterne bidrager til forståelse og forberedelse af tilsynsmødet.

Giver observationsrapporterne nye indsigter i de pædagogiske læringsmiljøer som forberedelse af tilsynsmødet?

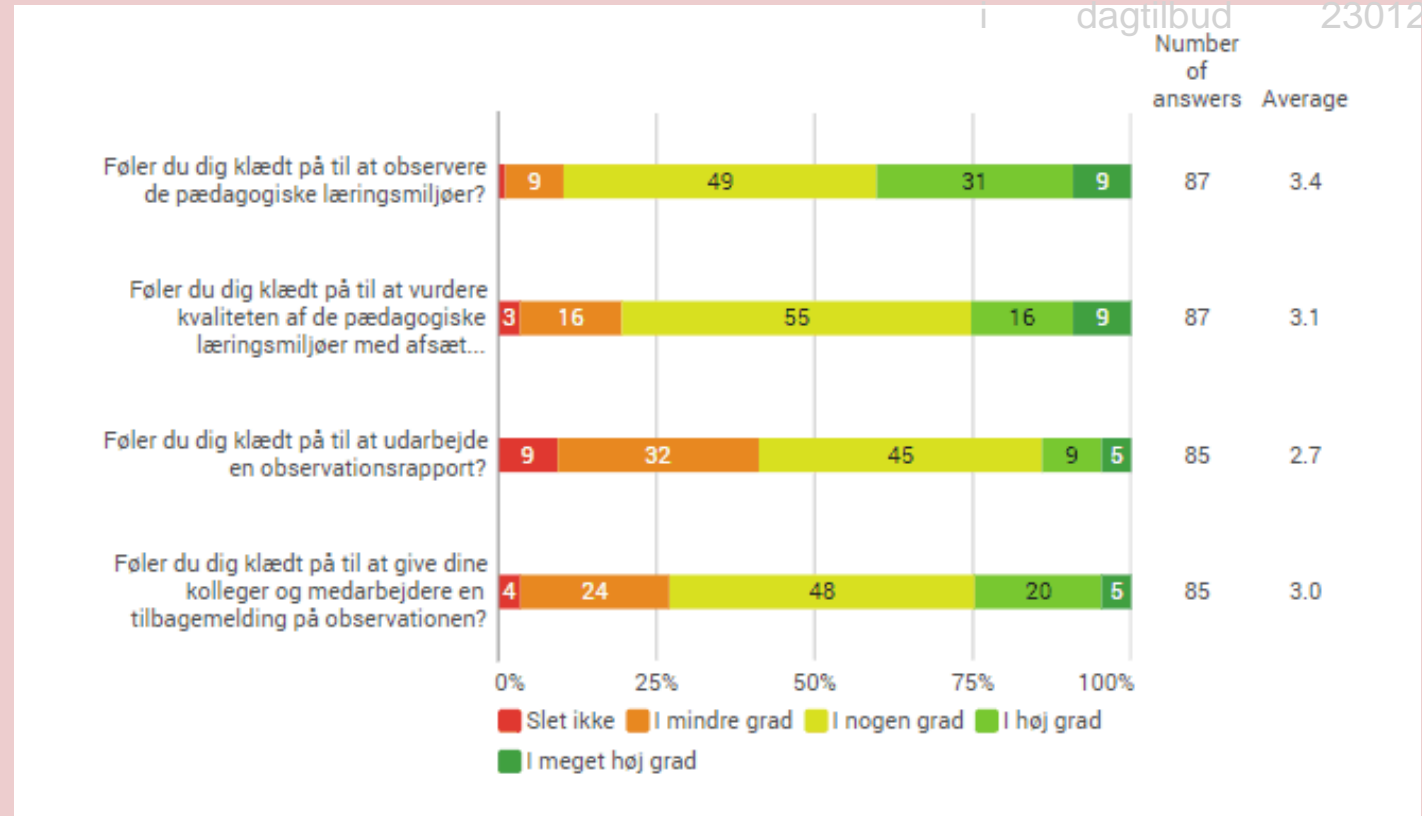
Størstedelen af dagtilbudslederne (61%) og knap halvdelen af de pædagogiske ledere(44%) oplever *i høj grad* eller *meget høj grad*, at observationsrapporten giver nye indsigter i de pædagogiske læringsmiljøer som forberedelse af tilsynsmødet.

Kommentarer og fokusgruppeinterviews peger på:

- At observationsrapporten er unuanceret og et øjebliksbillede vs. godt afsæt med fin detaljegrad og fine eksempler
- At sproget og ordvalget kan være hårdt og gøre det svært at være lærende efterfølgende vs. at observationsrapporten er et godt dialogværktøj

Lederobservationer

- 40% føler sig *i høj grad* eller *meget høj grad* klædt på til at observere.
- 25 % føler sig *i høj grad* eller *meget høj grad* klædt på til at vurdere kvaliteten af læringsmiljøerne med afsæt i redskabet
- 14% føler sig *i høj grad* eller *meget høj grad* klædt på til at udarbejde en observationsrapport.
- 25 % føler sig *i høj grad* eller *meget høj grad* klædt på til at give tilbagemelding på observationer

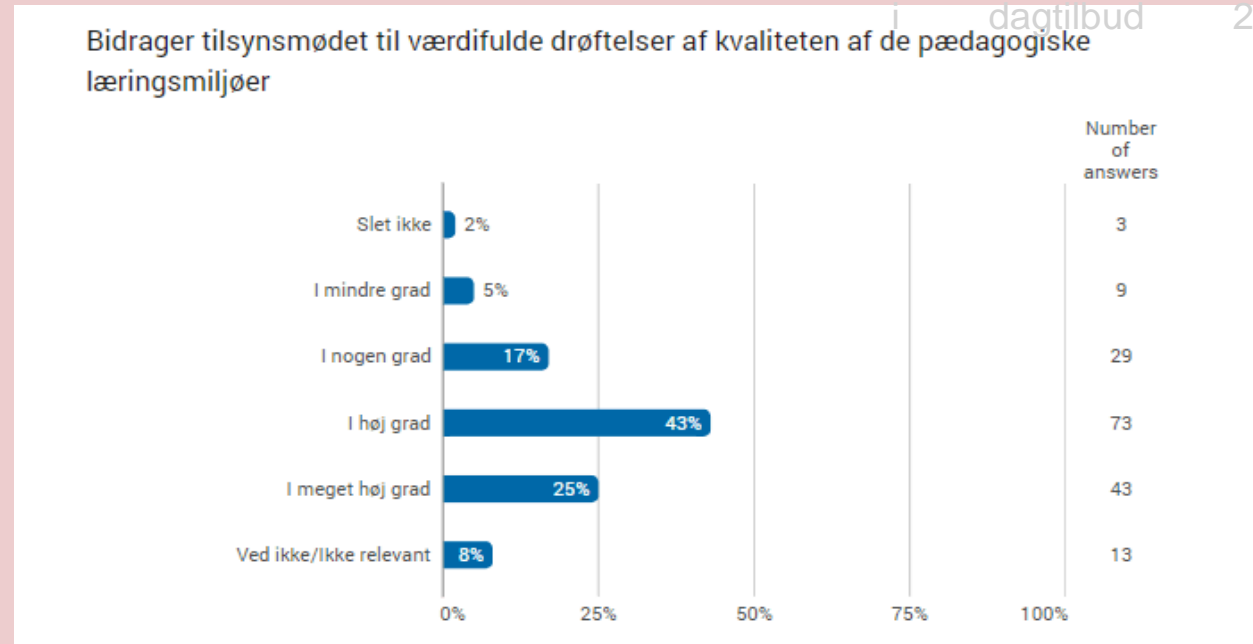

Kommentarer og fokusgruppeinterviews peger på:

- Lederobservationer kvalificerer den faglige ledelse og udviklingen af den pædagogiske praksis vs. ville foretrække, at konsulenter observerer (tid og sårbart at observere internt i lederteamet)
- Ønske om uddannelse i at observere til hele ledelsesgruppen til at observere

Tilsynsmødet

- 68 % oplever i høj eller meget høj grad at tilsynsmødet bidrager med værdifulde drøftelser af kvaliteten af de pædagogiske læringsmiljøer

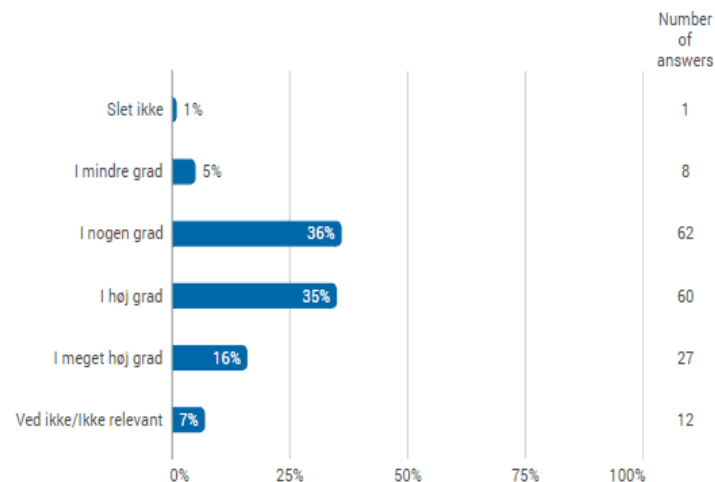
Kommentarer og fokusgruppeinterviews peger på:

- Tilsynsmødet er en konstruktiv og berigende, bidrager og udvider de pædagogiske drøftelser af kvaliteten af de pædagogiske læringsmiljøer vs. det er tungt, teoretisk og kan føles som undervisning
- Medarbejdere går opløftet og glade fra tilsynsmødet vs. det føles som en eksamen
- Deltagerkredsen har betydning for udbyttet

Tilsynsrapporten

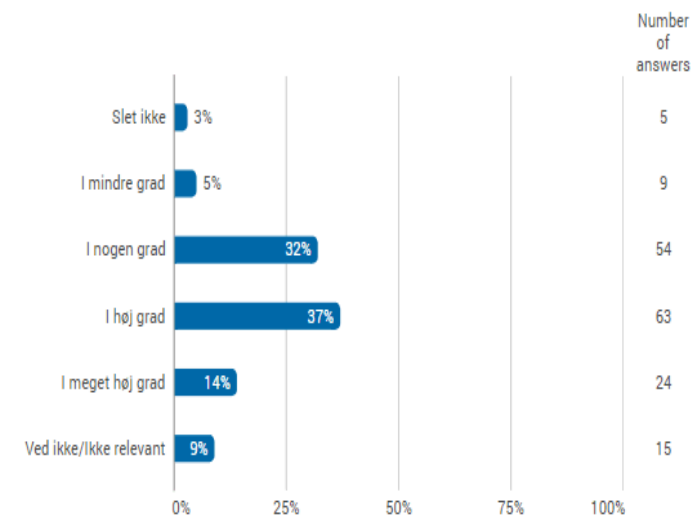
Er anbefalingerne i tilsynsrapporten anvendelige i forhold til arbejdet med udvikling af kvaliteten i de pædagogiske læringsmiljøer?

51 % mener at anbefalingerne i tilsynsrapporten *i høj grad* eller *meget høj grad* er anvendelige i forhold til arbejdet med udviklingen af kvaliteten

51 % mener at omfanget af tilsynsrapporten *i høj grad* eller *meget høj grad* er passende

Er omfanget af tilsynsrapporten passende?

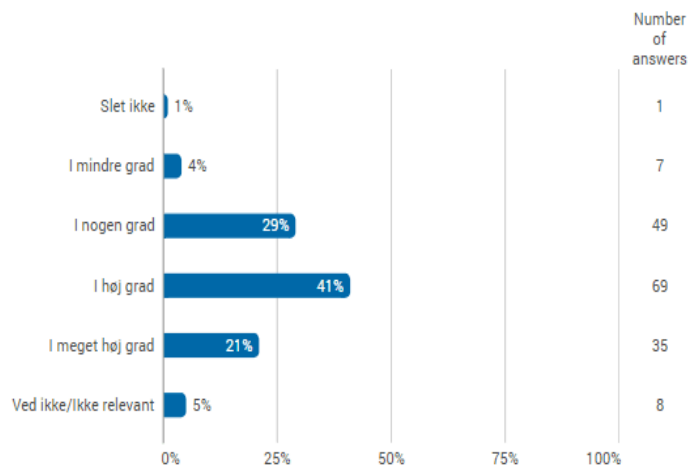
Kommentarer i survey og fokusgruppeinterviews peger på:

- Tilsynsrapporten er overskuelig og et fint arbejdsredskab vs. den skal oversættes og er unuanceret
- Giver anledning til faglige refleksioner vs. den afspejler det, man allerede arbejder med og bidrager ikke med nyt

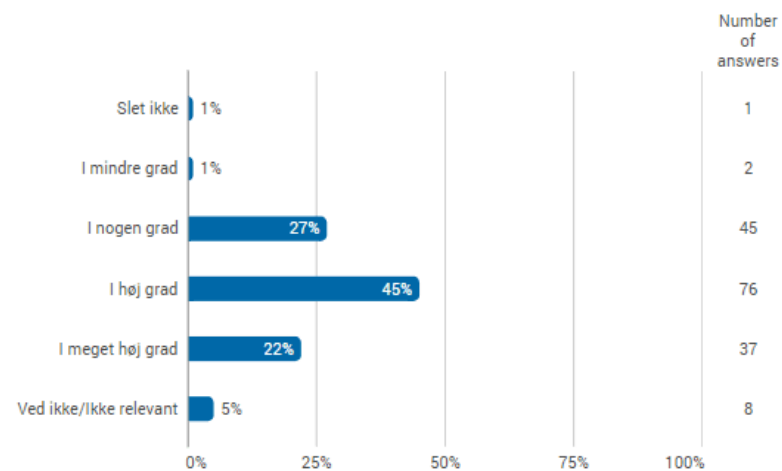
OBS: Respondenterne forveksler observationsrapport og tilsynsrapport i svarene

Sammenhæng mellem det uvildige tilsyn og arbejdet med kvaliteten

Inddrages anbefalinger fra observationsrapporten i det løbende arbejde med udviklingen af kvaliteten af de pædagogiske læringsmiljøer?

Inddrages anbefalinger fra tilsynsrapporten i det løbende arbejde med kvaliteten af de pædagogiske læringsmiljøer?

67% af de pædagogiske ledere og 77% af dagtilbudslederne inddrager i høj grad eller meget høj grad anbefalingerne fra tilsynsrapporten og observationsrapporten i det løbende arbejde med kvaliteten af de pædagogiske læringsmiljøer.

Kommentarer i survey og fokusgruppeinterviews peger på:

- Tilsynet er en god vejviser, som giver anledning til faglige refleksioner på personalemøder og lederteammøder
- Ønske om en tættere sammenhæng til den pædagogiske læreplan i alle tilsynets elementer
- Opmærksomhed på, at pædagogikken ikke skal tilpasses tilsynet
- 36 % af de pædagogiske ledere og 42 % af dagtilbudslederne har lavet opfølgende observationer

Opsamling på inddragelse af interessenter

December 2024

Børneliv i Aarhus - oplæg til politisk drøftelse af kvaliteten på dagtilbudsområdet

Med henblik på at kvalificere oplægget til den politiske drøftelse af kvaliteten på dagtilbudsområdet er lederforeningen DTLAa, de faglige organisationer BUPL og FOA samt Århus Forældreorganisation blevet inviteret til at give perspektiver og input.

Disse er opsummeret nedenfor:

Kvalitetsvurderinger:

- Tiden til faglig ledelse af arbejdet med kvaliteten udhules af mange tiltag
- Forskellige tiltag til arbejdet med kvaliteten er gode i sig selv, men mængden er uoverskuelig og urealistisk at nå for dagtilbudsledelserne
- Lige nu arbejder dagtilbuddene samtidigt med nyt lønsystem, Norma, ny arbejdstidsaftale, tilsyn og Dagtilbud for alle. Mængden lægger et pres på dagtilbuddene, som går fra den faglige ledelse
- Kategorien "juster pædagogisk praksis" kan give anledning til, at forældre og udeforstående får en oplevelse af, at kvaliteten er dårlig. Det kræver en del forklaring og indsigt, at evalueringskultur og refleksion er centralt i pædagogisk praksis, og at der altid vil være elementer i den pædagogiske praksis, som kan eller skal justeres for at tilpasse praksis til børnegruppen.
- Der findes god pædagogisk praksis alle steder.
- Ressourcer, som anvendes i forvaltning og blandt ledere og medarbejder kunne anvendes anderledes. Der stilles spørgsmål ved, om ressourcerne anvendt på det uvildige tilsyn er det, som giver mest værdi for udviklingen af kvalitet i dagtilbuddene.
- Kategorien "minimal kvalitet" i dagplejen giver indtryk af, at der er tale om dårlig kvalitet. Det er uheldigt, når det betyder, at kvaliteten er passende.
- Opmærksomhed på den nationale kvalitetsundersøgelse på 3-6 årsområdet, som kommer i løbet af 2025.

Sproglige læringsmiljøer

- Sprogdatasamtaler styrker det systematiske arbejde med de sproglige læringsmiljøer
- Mange forklaringer på, hvorfor ikke alle børn sprogvurderes rettidigt.
- Ønske om vedholdenhed i arbejdet. Ingen nye projekter eller tiltag.
- Opmærksomhed på, at dagtilbuddene generelt skal have fokus på at styrke relationerne og dialogen mellem børn

Børn i sårbare og udsatte positioner

- Det er sværere at få tildelt ressourcer til børn med behov for en særlig tilrettelagt indsats. Flere børn har brug for en særlig tilrettelagt indsats. Det betyder, at dagtilbuddene skal løse større og mere komplekse opgaver med de samme ressourcer.
- Det medvirker til at udhule minimumsnormeringerne og ressourcerne på normalområdet, at det er sværere at få tildelt ressourcer til vidtgående støttebehov.
- Der går meget lang tid til behandling af anmodninger om hjælp.
- Det er en dårlig spiral, at der er for få pladser i specialiserede dagtilbud. Det påvirker alle børn og medarbejderes trivsel og kommer til udtryk i sygemeldinger og jobskifte

Minimumsnormeringer

- Data, som viser, at kommunen lever op til minimumsnormeringer, afspejler ikke minimumsnormeringer i praksis

- Det opleves frustrerende, at medarbejdere og forældre, som har forventning om minimumsnormeringer ikke mærker det i praksis
- Opgørelsesmetoden for minimumsnormeringer medfører ikke minimumsnormeringer i praksis f.eks. antages det, at pædagogiske ledere er en del af normeringen i 85 % af arbejdstiden. Dette er ikke tilfældet. Samtidigt tæller fraværende medarbejdere med i normeringerne, hvilket gør normeringerne bedre, end de i realiteten er.
- Spørgsmål til, hvad der tæller med i opgørelsen af minimumsnormeringer f.eks. forvaltningsmedarbejdere, husassistenter, medarbejdere, der er sygemeldt og på barsel.

Personalesammensætning/rekruttering

- Det er generelt svært at rekruttere medarbejdere
- Realistiske forventninger til de kompetencer og faglighed, man kan få for de midler, dagtilbuddene har til rådighed. Fokus på kompetenceudvikling af de medarbejdere, man kan få, både uddannede og uuddannede.
- Gode erfaringer med tiltag, som arbejder med flere op i tid i dagtilbuddene.
- Forslag om erfaringsudveksling med at få flere medarbejdere til at arbejde fuld tid på tværs af magistrater.

Punkt 3: Forberedelse til Børn og Unge-udvalget den 29. januar 2025

Dagsorden:

1. Godkendelse af referat fra den 15. januar 2025
2. Styrket tværgående samarbejde og relationel velfærd
3. Kapacitet i Lisbjerg
4. De første erfaringer med Dagtilbud for alle
5. Skriftlige orienteringer
6. Sager på vej
7. Evt.

Punkt 4: Evt.